Raport de activitate

2024

Curtea de Conturi

Viziune

este o instituție independentă, modernă și relevantă, care contribuie prin activitatea sa la eficiența guvernării și la valorificarea fondurilor publice în beneficiul cetățenilor.

Misiune

Prin auditul public extern, Curtea de Conturi promovează transparența și responsabilitatea în gestionarea finanțelor publice, contribuind la consolidarea bunei guvernări și a încrederii cetățenilor în instituțiile statului.

Valori

Prin conjugarea principiilor fundamentale de activitate și a experienței acumulate în calitate de Instituție Supremă de Audit, în perioada strategică Curtea se va ghida de următoarele valori:

Relevanță – selectarea și tratarea domeniilor cu impact major pentru societate;

Profesionalism – aplicarea standardelor internaționale și dezvoltarea continuă a competențelor auditorilor;

Impact – formularea de concluzii și recomandări bazate pe constatări obiective, care contribuie la îmbunătățirea guvernanței publice;

Respect – promovarea unui climat instituțional bazat pe încredere, echitate și colaborare;

Integritate – asumarea deplină a rolului de garant al utilizării corecte a banilor publici.

PREZENTARE GENERALĂ

Bilanțul activității Curții de Conturi pentru anul 2024: transparență, eficiență și responsabilitate instituțională

În calitatea sa de Instituție Supremă de Audit, Curtea de Conturi prezintă anual o sinteză detaliată privind utilizarea resurselor proprii și rezultatele obținute în cadrul exercițiului bugetar încheiat. Conform prevederilor articolului 2 din Legea nr. 260/2017 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi a Republicii Moldova, prezentul Raport reflectă activitățile desfășurate în perioada 1 ianuarie – 31 decembrie 2024, evidențiind modul de valorificare a resurselor instituționale, precum și situațiile financiare anuale aferente.

Potrivit articolului 6 alineatul (1) litera a) din aceeași lege, Raportul anual de activitate este prezentat Parlamentului până la data de 1 mai. Documentul oferă o analiză detaliată a managementului instituțional, incluzând activitatea de audit intern, executarea bugetului, politica de resurse umane, realizarea mandatului legal, precum și mecanismele de control al calității. Totodată, Raportul evidențiază dimensiunea de cooperare a instituției, reflectând interacțiunea cu Parlamentul, autoritățile publice centrale și locale, partenerii internaționali de dezvoltare, organele de drept și mass-media, conturând în același timp și direcțiile strategice de dezvoltare ale instituției.

Raportul anual de activitate este transmis Parlamentului, Președinției și Guvernului Republicii Moldova, fiind publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și pe pagina oficială a instituției.

Este important de menționat că prezentul **Raport** este distinct de **Raportul anual asupra administrării și întrebuințării resurselor financiare publice și a patrimoniului public**[1], elaborat separat și prezentat anual până la 15 septembrie, atât Parlamentului, cât și publicului larg. Pentru anul în curs, concluziile și sinteza rapoartelor de audit aferente perioadei septembrie 2024 – septembrie 2025 vor fi incluse în **Raportul anual asupra administrării și întrebuințării resurselor financiare publice și a patrimoniului public**, care va fi publicat cel târziu la data de **15 septembrie 2025** și care va cuprinde analiza și generalizarea constatărilor din misiunile de audit desfășurate pe parcursul unui an referitoare la modul de formare, administrare și utilizare a resurselor financiare publice și a patrimoniului statului.

[1] Art. 6 alin. (1) lit. c) din Legea privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi a Republicii Moldova nr.260 din 07.12.2017.

ORGANIZARE ȘI FUNCȚIONARE

Finanțe și buget

Activitatea Curții de Conturi în anul 2024 a fost susținută integral din bugetul de stat, instituția beneficiind de un buget propriu, administrat în conformitate cu rigorile legale în vigoare. Alocările bugetare au fost orientate strategic pentru a susține realizarea obiectivelor prevăzute în Planul de implementare a Strategiei de dezvoltare 2021–2025 și în Programul anual al activității de audit, cu accent pe misiunile de audit public extern – pilonul central al mandatului instituțional.

Pentru anul 2024, bugetul aprobat inițial pentru Curtea de Conturi a fost de 58,5 milioane lei, fiind ulterior rectificat la 68,64 milioane lei. Execuția bugetară a fost realizată aproape integral, suma totală a cheltuielilor de casă efectuate ridicându-se la 68,63 milioane lei.

Structura cheltuielilor reflectă angajamentul instituției față de consolidarea capacităților profesionale. Astfel, ***83,56% din totalul cheltuielilor – echivalentul a 57,35 milioane lei, au fost direcționate către cheltuielile de personal.*** Din această sumă, 43,27 milioane lei au reprezentat salariile angajaților, iar 12,69 milioane lei au constituit contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii. De asemenea, s-au plătit 968,4 mii lei pentru prestațiile sociale și 422,1 mii lei pentru indemnizații. Aceste cifre confirmă angajamentul instituției de a investi constant în resursele umane, ca centru de greutate al funcționării eficiente a Instituției Supreme de Audit. Pentru asigurarea desfășurării activităților operaționale curente, au fost alocate 7,33 milioane lei pentru bunuri și servicii, ceea ce reprezintă 10,7% din totalul cheltuielilor efectuate.

Totodată, pentru achiziția activelor nemateriale și a mijloacelor fixe (2,3 milioane lei), precum și pentru procurarea stocurilor de materiale circulante (1,6 milioane lei), au fost utilizate în total 3,9 milioane lei, ceea ce reprezintă 5,7% din cheltuielile totale executate.

Toate aceste informații sunt prezentate detaliat în **Raportul privind executarea bugetului Curții de Conturi pentru anul 2024**, document disponibil publicului larg pe pagina oficială a instituției, în secțiunea „Transparență / Executarea bugetului”: https://www.ccrm.md/ro/raport-2024-89_93329.html.

Audit extern

Pe parcursul anului 2024, Curtea de Conturi a fost supusă auditului financiar extern, în conformitate cu prevederile Legii nr. 260/2017 privind organizarea și funcționarea instituției. Conform cadrului legal, situațiile financiare anuale ale Curții de Conturi sunt auditate de o entitate independentă, selectată de Parlament prin proceduri conforme legislației în domeniul achizițiilor publice, în baza standardelor recunoscute la nivel internațional.

Auditul extern a vizat perioada 2019–2023 și a inclus o evaluare detaliată a veridicității rapoartelor financiare anuale ale instituției. Verificările s-au axat pe conformitatea cu normele de raportare financiară aplicabile în sectorul bugetar, precum și pe legalitatea și regularitatea operațiunilor economico-financiare efectuate.

Scopul auditului extern a fost oferirea unei asigurări rezonabile că datele reflectate în rapoartele financiare ale Curții de Conturi prezintă o imagine reală, fidelă și lipsită de denaturări semnificative, iar utilizarea resurselor publice s-a realizat în condiții de legalitate și rigoare procedurală.

Rezultatele misiunii de audit au fost concludente: echipa de audit extern a emis opinii fără rezerve asupra situațiilor financiare anuale ale Curții de Conturi și a informat oficial Parlamentul în legătură cu constatările formulate.

Totodată, auditorii au înaintat unele recomandări menite să înlăture neconformitățile de ordin minor și să asigure menținerea unui cadru funcțional eficient de control financiar în cadrul instituției. Astfel,

- ✓ pentru ocuparea funcțiilor publice vacante și temporar vacante, au fost organizate și desfășurate mai multe concursuri publice;
- ✓ în procesul efectuării achizițiilor publice, Curtea de Conturi aplică proceduri transparente prin intermediul sistemului informațional automatizat de achiziții publice (MTender);
- ✓ pentru o gestiune eficientă și autonomă a resurselor, Curtea de Conturi își fundamentează necesitățile reale în funcție de prioritățile strategice și operaționale.

Resurse umane

Curtea de Conturi este formată din 7 membri, inclusiv Președintele și Vicepreședintele, conducerea instituției fiind exercitată de Președinte.

Fiecare membru al Curții coordonează un sector distinct al activității instituției, contribuind astfel la gestionarea strategică a funcțiilor-cheie.

În exercitarea mandatului său, Curtea de Conturi este asistată de un aparat administrativ complex, format din 164 de unități de personal, structurat în direcții generale, direcții și servicii, care acoperă domeniile funcționale esențiale. Activitatea instituțională este susținută de trei categorii principale de personal:

1. Personal cu atribuții de audit public extern;
2. Personal de specialitate;
3. Personal tehnic și administrativ.

La sfârșitul anului 2024, din totalul de **164 de posturi aprobate**, erau ocupate **133**, ceea ce indică un grad de acoperire de peste 81%. În perioada de raportare, au fost **angajate 10 persoane** și **au fost disponibilizate 11**, iar **rata fluctuației** a fost de **7,52%**, în ușoară scădere față de anul precedent (8,70%).

Fluctuația personalului în perioada 2020-2024 este redată în dinamică în tabelul de mai jos:

Tabelul nr.1

Anii	Nr. de persoane		Diferența	Rata fluctuației,%
	angajate	demisionate		
1	2	3	4=3-2	5
2020	7	11	4	7,14
2021	3	11	8	6,99
2022	8	16	8	11,68
2023	12	15	3	8,70
2024	10	11	1	7,52
Total	**40**	**64**	**24**	
Medie				**8,40**

Politica de recrutare a Curții de Conturi se axează pe un proces bine determinat, care are drept scop asigurarea unui necesar optim de personal, bazându-se pe următoarele principii:

1. Competiție deschisă;
2. Transparență instituțională;
3. Șanse egale pentru toți candidații;
4. Evaluare în baza meritului profesional.

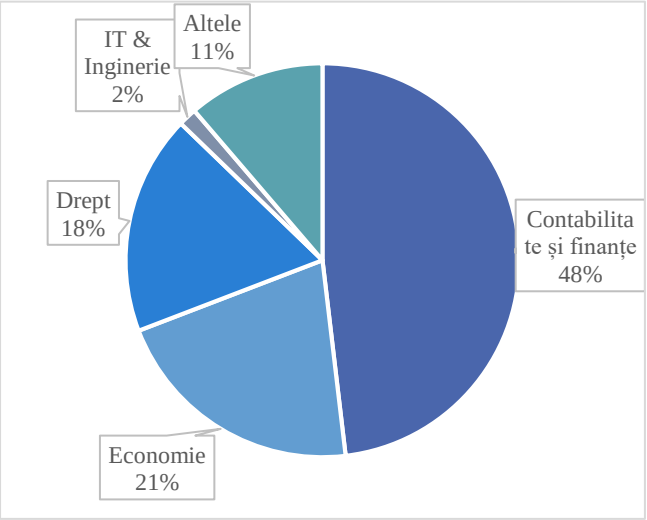
Aceste principii sunt esențiale în procesul de recrutare a personalului care, pe viitor, va contribui prin competențele, potențialul, experiența, deprinderile și aptitudinile sale la realizarea obiectivelor și la îndeplinirea cerințelor instituționale.

Astfel, în anul 2024 au fost organizate două concursuri pentru selectarea candidaților la funcția de membru al Curții de Conturi și trei concursuri pentru ocuparea funcțiilor publice de execuție și de conducere, în urma cărora au fost ocupate trei funcții publice. Totodată, nouă angajați au fost promovați în funcție, în baza performanței profesionale.

Potrivit acordurilor de colaborare încheiate cu instituții de învățământ superior, Curtea de Conturi a continuat, și în 2024, organizarea de ***stagii de practică*** profesională pentru studenți și masteranzi. Aceste inițiative contribuie la dezvoltarea viitoarei generații de auditori publici și susțin promovarea carierei în serviciul public.

Structura profesională și gradul de specializare al angajaților

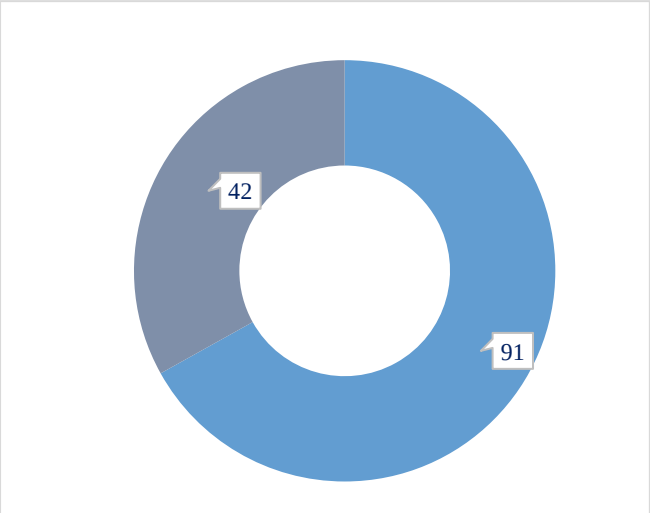
Diagrama nr.1

1) Contabilitate și finanțe – 64 angajați
2) economie – 28
3) drept – 24
4) tehnologii informaționale și inginerie – 2
5) alte domenii – 15.

Diagrama nr.2

Structura personalului conform profilului de gen în anul 2024

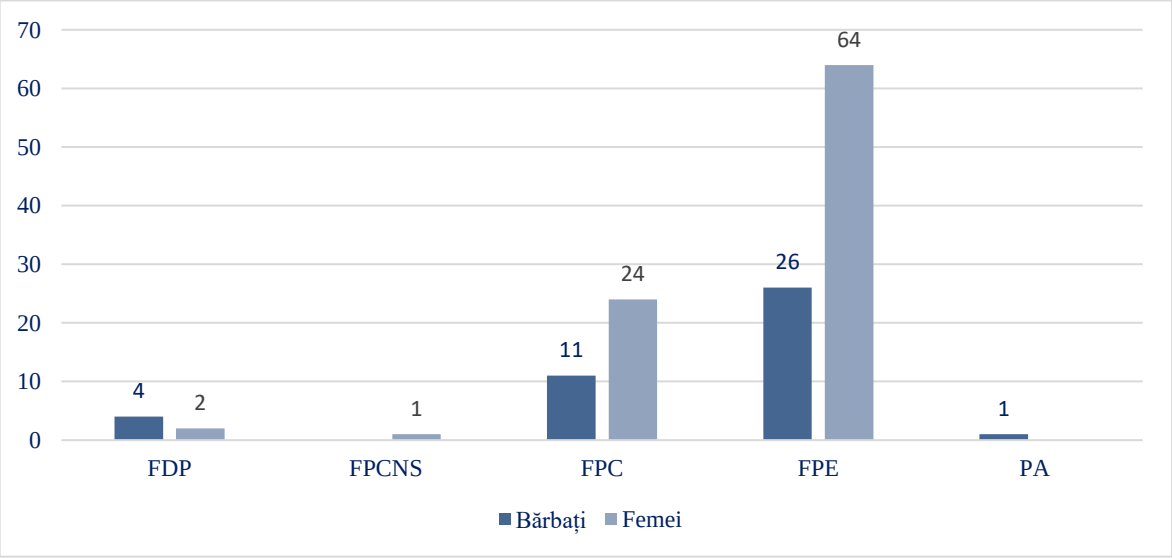

În ansamblu, personalul Curții de Conturi este preponderent de gen feminin, respectiv în anul 2024 ponderea femeilor fiind de 68%, iar a bărbaților – de 2 ori mai mică, constituind 32%.

În diagrama de mai jos se observă că ponderea femeilor este mai înaltă decât cea a bărbaților, atât la ocuparea funcțiilor de execuție, cât și la cele de conducere.

Echilibrul de gen pe tipuri de funcții

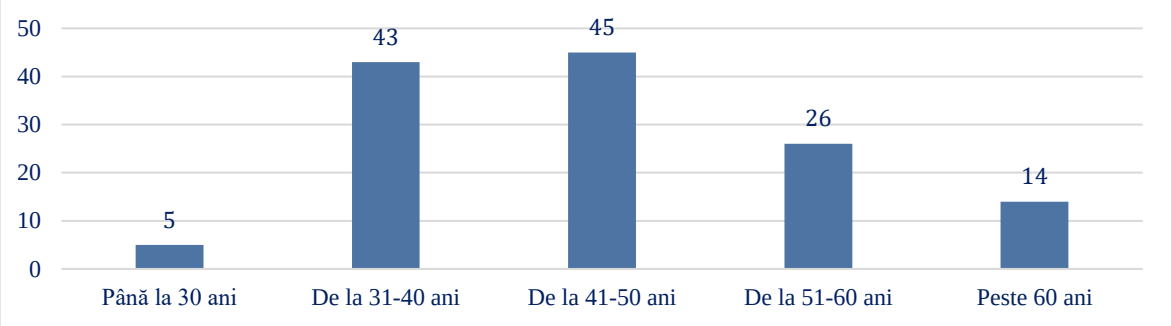
Diagrama nr.3

Se menține tendința din ultimii ani privind predominanța angajaților din grupa de vârstă **30–40 de ani**, care reprezintă **40% din totalul personalului** (55 de angajați). **Vârsta medie** a angajaților instituției este de aproximativ **49 de ani**, reflectând un echilibru între experiența și competența profesională.

Profilul de vârstă al angajaților

Diagrama nr.4

FORMARE PROFESIONALĂ

În efortul de consolidare instituțională durabilă, Curtea de Conturi a continuat să investească în ceea ce reprezintă cea mai importantă resursă a sa: oamenii. Pe parcursul anului 2024, instituția a desfășurat un program consistent de instruire și formare profesională, destinat fortificării competențelor personalului său, în deplină concordanță cu standardele de integritate, eficiență și profesionalism, care definesc activitatea auditorului public extern.

Toate activitățile de dezvoltare profesională s-au desfășurat în conformitate cu prevederile **Hotărârii Guvernului nr. 201/2009** și în baza **Planului de instruire pentru anul 2024**, aprobat de Președinta Curții de Conturi.

Scopul acestor inițiative a fost, pe de o parte, **implementarea eficientă a Cadrului de competențe profesionale, aliniat la standardele internaționale ale instituțiilor supreme de audit**, iar pe de altă parte, **consolidarea abilităților și modelarea comportamentelor profesionale** necesare pentru exercitarea unui audit public eficient, riguros și relevant.

Pe parcursul anului de raportare,

1) a fost asigurată participarea în cadrul a **139 sesiuni de instruire**, dintre care:
   - **109 sesiuni externe**, organizate de autoritățile publice naționale și partenerii internaționali;
   - **30 de sesiuni interne**, susținute de formatori din cadrul instituției și de experți recunoscuți la nivel național;
2) au beneficiat de aceste instruiri **128 de angajați**, însumând un total de **7.168 ore de instruire**.

În conformitate cu art. 37 din Legea nr. 158/2008, conducerea instituției a asigurat participarea a **85 de funcționari publici** la diverse forme de dezvoltare profesională continuă cu o durată de cel puțin 40 de ore anual per angajat.

Tematicile abordate în cadrul sesiunilor de instruire au fost diverse și relevante, acoperind:

1) cadrul metodologic aplicabil auditului public extern;
2) legislația bugetar-fiscală;
3) administrarea finanțelor publice;
4) contabilitate și management financiar;
5) resurse umane și achiziții publice;
6) comunicare instituțională și cultură organizațională.

Pentru susținerea adaptabilității profesionale în contextul reprezentării la nivel internațional, **50 de angajați** au participat la **cursuri de studiere a limbii engleze**, o investiție importantă pentru consolidarea capacităților instituționale în raport cu partenerii externi.

Promovarea unei culturi organizaționale bazate pe **integritate, responsabilitate și conduită profesională** rămâne o direcție prioritară pentru Curtea de Conturi. În acest sens, **Comisia de etică**, structură colegială cu rol consultativ instituită în cadrul instituției, a avut un rol esențial în promovarea standardelor de etică și în consilierea angajaților.

În parteneriat cu Serviciul instruiri al Direcției resurse umane, instruire și documentare, Comisia de etică a organizat mai multe sesiuni specializate în perioada de raportare, având ca tematici:

1. **Gestionarea eficientă a stresului la locul de muncă**;
2. **Comunicarea în procesul de creștere a performanței individuale**;
3. **Formarea și schimbarea culturii organizaționale**.

Aceste instruiri au fost moderate de Vicepreședinta Comisiei de etică, conferențiară universitară la Academia de Poliție „Ștefan cel Mare” a Ministerului Afacerilor Interne, iar participarea angajaților Curții de Conturi la aceste sesiuni a avut un impact direct asupra climatului profesional și responsabilizării individuale.

Curtea de Conturi va continua și în anul 2025 să investească în angajații săi și în cultura organizațională, planificând **noi ateliere de instruire** axate pe tematici de etică, creșterea nivelului de profesionalism și consolidarea valorilor instituționale. Obiectivul nostru este clar: construim o instituție modernă și reziliență, sprijinită de un corp profesional cu înaltă integritate și capacitate de adaptare.

Tehnologii informaționale

Într-un context în care ritmul schimbărilor este tot mai mult influențat de progresul tehnologic, Curtea de Conturi a transformat digitalizarea într-un obiectiv central al reformei instituționale. Pe parcursul anului 2024, au fost întreprinși pași concreți în direcția modernizării infrastructurii TI, automatizării procesului de audit și consolidării comunicării electronice cu entitățile auditate.

Instituția a continuat să dezvolte și să diversifice platformele tehnologice utilizate, asigurând astfel o adaptare constantă la noile cerințe operaționale. De la infrastructura hardware achiziționată în 2024 până la aplicațiile dezvoltate intern, soluțiile tehnologice integrate au susținut buna funcționare a instituției și eficientizarea activităților curente.

Un pas important în îmbunătățirea comunicării interne a fost extinderea portalului instituțional intern, creat pe platforma SharePoint, cu pagini dedicate fiecărei subdiviziuni. În paralel, a fost dezvoltat modulul **Help Desk**, destinat să ofere angajaților asistență tehnică promptă și soluții rapide la problemele semnalate. Această infrastructură digitală nu reprezintă doar un instrument de lucru, ci o platformă colaborativă ce permite interacțiunea în timp real între echipele tehnice și cele de audit.

Pentru realizarea obiectivelor strategice stabilite pentru perioada 2021–2025, Curtea de Conturi a instituit un instrument propriu de automatizare a auditului financiar. Acesta facilitează desfășurarea auditului prin aplicarea unitară a metodologiei și a documentelor model, asigurarea unui control riguros al calității și integrarea celor mai bune practici în domeniu. Totodată, sistemul permite monitorizarea în timp real a etapelor auditului, accesul la documentele de lucru din orice locație, generarea operativă a informațiilor privind planificarea, inițierea și derularea misiunilor, precum și gestiunea resurselor umane și a timpului utilizat.

În lunile octombrie–noiembrie 2024, toate echipele de audit financiar au beneficiat de sesiuni de instruire pentru utilizarea aplicației, iar misiunile de audit financiar obligatoriu au fost inițiate și desfășurate prin intermediul acesteia.

Curtea de Conturi utilizează ***Sistemul Informațional Automatizat (SIA) „Audit CCRM”*** pentru a asigura o gestiune eficientă și transparentă a rezultatelor misiunilor de audit. Prin intermediul acestui sistem sunt gestionate evidența hotărârilor CCRM,

a recomandărilor de audit, monitorizarea termenelor de executare, precum și răspunsurile recepționate de la entitățile auditate privind implementarea acestora.

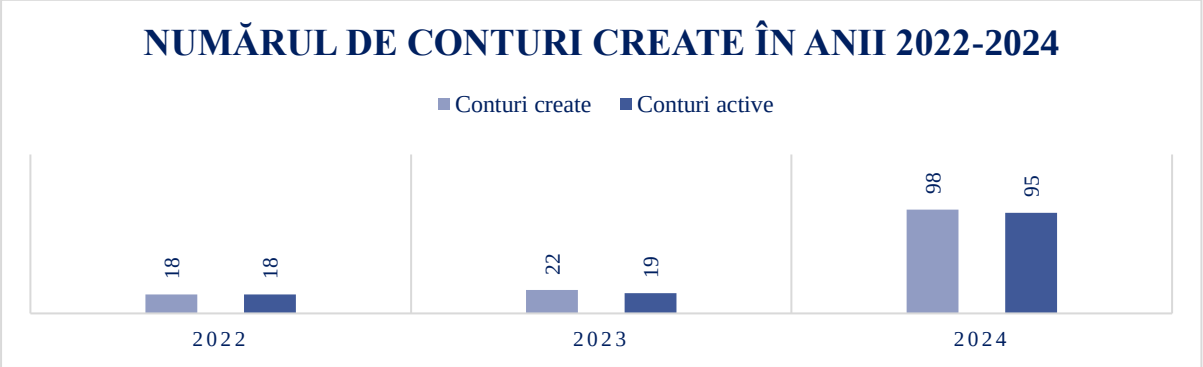
Totodată, în cadrul aceluiași sistem, modulul **„Cabinetul entității”** – interconectat cu pagina web a instituției – permite entităților auditate să transmită în format electronic răspunsurile privind acțiunile întreprinse pentru eliminarea deficiențelor și implementarea recomandărilor. Modulul oferă posibilitatea vizualizării informațiilor individuale despre recomandările adresate, termenele de implementare, datele transmise și statutul realizării acestora. În plus, sunt prevăzute alerte și notificări automate privind plasarea de noi informații sau apropierea termenelor de implementare.

Pe parcursul anului 2024, Curtea de Conturi, în parteneriat cu Cancelaria de Stat, a organizat atelierul de lucru ***„Monitorizarea implementării recomandărilor de audit public extern”***. Scopul atelierului a fost de a informa entitățile auditate, în special, de nivelul autorităților publice centrale (APC), despre rigorile privind implementarea recomandărilor de audit, sistemele informaționale utilizate în procesul monitorizării, pentru sporirea gradului de executare a recomandărilor Curții de Conturi de către ministere și de alte entități subordonate Guvernului.

Un alt instrument de comunicare și informare destinat instituțiilor publice a fost includerea, în scrisorile de remitere a hotărârilor și a rapoartelor de audit, a unui alineat dedicat modului de creare a contului în SIA „Audit CCRM”, însoțit de un model de solicitare anexat. Totodată, pentru simplificarea și automatizarea procesului de solicitare a unui cont de utilizator, a fost implementată o funcționalitate nouă pe pagina web a Curții – butonul **„SOLICITĂ CONT”**. Acesta permite completarea online a unui formular cu datele utilizatorului desemnat și transmiterea directă a cererii către instituție.

Astfel, pe parcursul anului 2024, 61 de entități au solicitat deschiderea conturilor, fiind create în total 98 de conturi noi. **La momentul actual, 85 de entități dispun de 132 de conturi de acces active.** Informații detaliate privind numărul utilizatorilor și al entităților solicitante sunt prezentate în continuare.

Diagrama nr. 5

Tabelul nr. 2

Numărul entităților cu cont activ, pe tipuri

Tip entități	Nr. entități cu cont activ
Autorități publice centrale independente/autonome	5
Ministere	13
Autorități administrative centrale (AAC)	8
Instituții din subordinea AAC	35
APL	10
Întreprinderi municipale, Întreprinderi de stat	7
Societăți pe Acțiuni	5
Instituții publice	1
IMSP municipale	1
Total	**85**

Controlul intern managerial

Pentru Curtea de Conturi, un sistem de control intern managerial eficient și funcțional reprezintă mai mult decât o obligație legală – este **fundamentul responsabilității instituționale** și al **credibilității în fața cetățenilor**. În 2024, instituția a continuat să acorde o atenție sporită consolidării acestui sistem, în deplină concordanță cu **Standardele naționale de control intern în sectorul public**.

Acțiunile întreprinse au urmărit să asigure **economicitatea**, **eficacitatea** și **eficiența** activităților de bază, **conformitatea cu legislația și reglementările interne**, **securizarea activelor și pasivelor**, precum și **integritatea și fiabilitatea informațiilor financiare și operaționale**.

Una dintre **direcțiile prioritare** a vizat **mediul de control**. Curtea de Conturi a investit în integrarea noilor angajați prin familiarizarea acestora cu **Ghidul noului angajat** și organizarea de cursuri introductive, menite să transmită nu doar reguli, ci și **cultura organizațională**. În paralel, instituția a revizuit cadrul său normativ intern: 6 acte normative au fost modificate, iar 11 au fost abrogate, în cadrul unui proces amplu de actualizare și simplificare.

În ceea ce privește **managementul performanțelor și al riscurilor**, activitatea Curții s-a desfășurat în baza **Programului anual al activității de audit**, **Planului de acțiuni privind implementarea Strategiei de dezvoltare 2021–2025**, precum și **Planului activităților operaționale pentru anul 2024**. Aceste informații au fost publicat pe site-ul oficial al instituției și a fost implementat în proporție de **79%**, în timp ce **16% din acțiuni** au fost realizate parțial. Cifrele reflectă un nivel ridicat de conformare și o direcție clară de atingere a obiectivelor stabilite.

Sub aspectul **informării și comunicării**, instituția dispune de canale funcționale și eficiente care susțin activitatea fiecărui angajat și facilitează transmiterea informațiilor esențiale într-un mod clar și coordonat. Comunicarea internă nu este doar un flux de mesaje, ci și un mecanism care consolidează coeziunea instituțională.

Componenta de **monitorizare** a fost menținută activă pe întreg parcursul anului, fiind susținută inclusiv de **activități interne de evaluare**, care au oferit atât consultanță, cât și **o asigurare obiectivă** cu privire la eficiența sistemului CIM. Monitorizarea nu s-a limitat doar la nivel strategic, ci a vizat și **procesele operaționale**, cu scopul de a **detecta din timp eventualele disfuncționalități** și de a contribui la corectarea lor.

Evaluarea globală a funcționării sistemului de control intern managerial a fost reflectată în **Raportul de autoevaluare**, în baza căruia a fost emisă **Declarația de răspundere managerială**. Conform acestui document, sistemul este **parțial conform** standardelor naționale, însă permite furnizarea unei **asigurări rezonabile** privind utilizarea resurselor publice în scopul atingerii obiectivelor instituționale. Un rezultat important obținut în 2024 este **creșterea gradului de conformare la SNCI,** față de anul 2023, ca urmare a implementării **Planului de dezvoltare a sistemului CIM**, care a acționat ca instrument strategic de îmbunătățire internă.

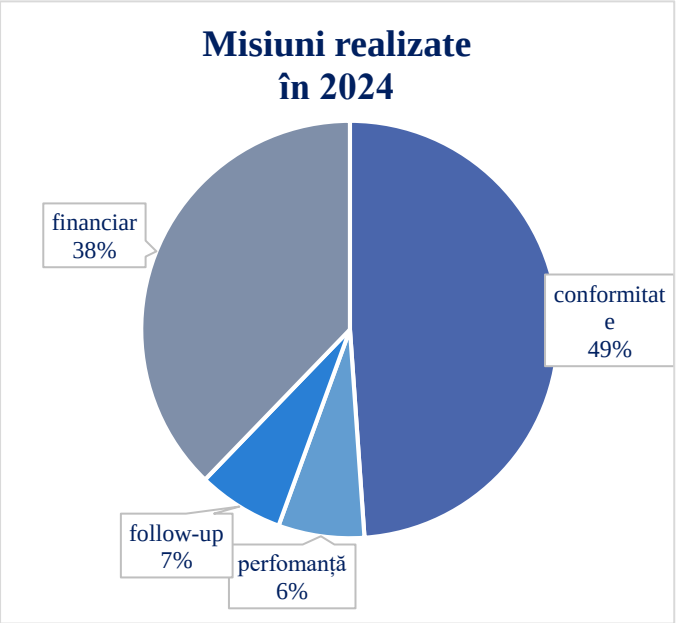
În ansamblu, **eforturile Curții de Conturi** în domeniul controlului intern managerial nu au fost izolate sau reactive, ci au făcut parte dintr-**un proces coerent de profesionalizare instituțională**, care susține **transparența**, **rigoarea** și **încrederea publicului în auditul public extern.**

ACTIVITATEA DE BAZĂ

Activitatea de audit

În calitate de Instituție Supremă de Audit a Republicii Moldova, **Curtea de Conturi** are un rol esențial în protejarea interesului public, prin exercitarea controlului asupra modului în care sunt gestionate resursele financiare și patrimoniul public ale statului. Misiunea sa se desfășoară în strictă conformitate cu **Standardele Internaționale ale Instituțiilor Supreme de Audit**, reflectând atât rigorile profesionale, cât și transparența în serviciul cetățeanului.

Diagrama nr. 6

În perioada ianuarie - decembrie 2024, instituția a raportat **45 de misiuni de audit**, în baza prerogativelor legale și **Programului anual al activității de audit**. Acestea au acoperit domenii de importanță strategică pentru echilibrul social și economic al țării, cu accent pe utilizarea eficientă a banilor publici și funcționarea optimă a instituțiilor statului.

Sursa: SIA „AuditCCRM”

Misiunile de audit desfășurate în anul 2024:

- ✓ 17 misiuni de audit financiar, care au vizat în mod prioritar cele trei componente ale Bugetului Public Național și Rapoartele financiare consolidate ale ministerelor și instituțiilor din subordine;
- ✓ 22 de misiuni de audit al conformității, cu accent pe respectarea reglementărilor legale și procedurale;
- ✓ 3 misiuni de audit al performanței, care au evaluat eficiența, eficacitatea și economia utilizării fondurilor publice;
- ✓ 3 misiuni follow-up, destinate verificării gradului de implementare a recomandărilor anterioare de audit.

Dinamica misiunilor, pe tipuri de audit, realizate pe parcursul ultimilor 3 ani, este prezentată în următorul tabel.

Tabelul nr. 3

Sinteza misiunilor de audit public realizate în perioada 2021 - 2024

Misiuni de audit realizate	2022	2023	2024
Total, inclusiv	46	34	45
financiar	25	18	17
de conformitate	17	12	22
de performanță	4	2	3
follow-up	-	2	3

Sursa: SIA „AuditCCRM”

Datele statistice expuse în tabel denotă că, în condițiile determinate de insuficiența resurselor umane disponibile, numărul total al misiunilor de audit este în creștere față de anul trecut.

Toate rapoartele de audit ale Curții de Conturi sunt publice și pot fi accesate pe pagina web a sa (www.ccrm.md), la compartimentul „*Audit/Rapoarte de audit*”.

Prin intermediul rapoartelor sale, Curtea de Conturi nu doar constată, dar și **comunică responsabil** tuturor părților interesate – Parlament, Guvern, autorități centrale și locale, instituții publice și cetățeni, rezultatele auditului public extern.

Fiecare raport conține **recomandări concrete**, menite să contribuie la remedierea situațiilor, la consolidarea sectoarelor vulnerabile și la aplicarea principiilor **bunei guvernări**. Implementarea acestor recomandări are ca impact direct producerea schimbărilor reale în eficiența și legalitatea gestionării resurselor publice.

Generalizarea constatărilor, observațiilor și neregulilor identificate în misiunile de audit realizate în perioada **septembrie 2024 – septembrie 2025** va fi prezentată Parlamentului în cadrul **Raportului anual asupra administrării și întrebuințării resurselor financiare publice și a patrimoniului public**, care urmează a fi transmis **până la 15 septembrie 2025**.

Activitatea de audit în cadrul colaborării transfrontaliere și transnaționale

În perioada 28–29 februarie 2024, membrii Grupului de auditori al Curții de Conturi au participat la instruiri privind noile **Programe Interreg 2021–2027**, organizate de Cancelaria de Stat cu sprijinul TESIM și al autorităților de management din România și Ungaria. Instruirile au vizat familiarizarea participanților cu noile proceduri și responsabilități în contextul programelor de cooperare transfrontalieră, transnațională și interregională.

Pe parcursul anului 2023, Republica Moldova a semnat și a ratificat acorduri de finanțare cu Comisia Europeană pentru mai multe programe Interreg, iar în luna decembrie Comisia a redistribuit fonduri și a ajustat prioritățile a opt programe pentru Ucraina și Republica Moldova. Totodată, cele două state au fost incluse pentru prima dată în programele Interreg Europe și Urbact.

La 13 martie 2024, TESIM a desfășurat o sesiune de instruire pentru auditorii CCRM privind auditarea fondurilor UE, fiind abordate reglementările europene, fluxurile financiare și aspectele-cheie ale raportării și verificării.

Pe 15 martie Curtea de Conturi a găzduit o ședință comună cu Autoritatea de Audit din România, axată pe activitățile de audit planificate pentru anul 2024 și pe adaptarea sistemului național de gestiune și control la noile condiții instituționale.

La 6 august 2024 a avut loc o ședință de reconciliere privind misiunea de audit preventiv al **Programului Interreg NEXT România – Republica Moldova**. Obiectivul a fost evaluarea fiabilității sistemului de management și control. Programul sprijină proiecte în domenii, precum sănătatea, educația, turismul, schimbările climatice și guvernanța.

La 4 decembrie 2024 Curtea de Conturi a organizat o ședință de lucru cu părțile implicate în Programul Interreg NEXT Bazinul Mării Negre și România – Republica Moldova, pentru a analiza progresul în implementarea recomandărilor formulate în urma auditului desfășurat în iulie 2024. La reuniune au participat instituțiile naționale relevante, autoritățile de management și audit din România, precum și reprezentanți ai Comisiei Europene.

Activitatea juridică

Curtea de Conturi nu se limitează doar la constatarea unor abateri contabile sau administrative. Potrivit mandatului său, instituția acționează ca un veritabil **mecanism de apărare împotriva fraudelor și corupției**, prin identificarea

indicatorilor de risc și formularea unor recomandări clare pentru consolidarea controlului intern în instituțiile publice.

Pe parcursul anului 2024, Curtea de Conturi a comunicat în mod activ riscurile asociate fraudelor și actelor de corupție, oferind entităților auditate recomandări punctuale privind instituirea unor **sisteme de control intern riguroase, eficiente și funcționale**.

Ca urmare a evaluărilor desfășurate în cadrul misiunilor de audit și a identificării unor **suspiciuni de fraudă** în gestionarea finanțelor și a patrimoniului public, Curtea de Conturi a transmis materialele aferente a 15 rapoarte de audit către organele de drept.

Printre suspiciunile de fraudă sesizate se regăsesc:

- nereguli în utilizarea resurselor financiare publice;
- achiziții publice realizate cu încălcarea legii;
- depășirea atribuțiilor de serviciu de către persoane cu funcții de răspundere.

Pe baza acestor sesizări:

- au fost pornite 4 cauze penale, ceea ce confirmă **concludența** și **relevanța** indiciilor furnizate de echipele de audit;
- în 8 cazuri, autoritățile competente au emis refuzuri de pornire a urmăririi penale;
- materialele aferente a 3 rapoarte de audit se află în continuare în proces de examinare de către organele de urmărire penală.

Pe lângă rolul său de auditor, Curtea de Conturi s-a implicat activ în **apărarea propriilor constatări** și în **susținerea intereselor statului** în fața instanțelor de judecată.

În perioada de raportare, CCRM a fost parte în 6 cauze judiciare:

- 3 dosare de contencios administrativ, în care instituția și-a apărat pozițiile legale;
- 1 cauză civilă;
- 2 cauze penale, demarate în baza materialelor transmise de Curtea de Conturi.

De asemenea, auditorii Curții au participat în calitate de specialiști în cadrul altor 2 cauze penale, oferind **expertiză tehnică** și **sprijin procesual** în investigațiile aflate în derulare.

Cu referire la dosarele penale, menționăm că în prezent sunt în desfășurare:

1. o cauză penală intentată unei persoane cu funcție de răspundere, în temeiul art. 329 alin. (1) Cod penal (neglijență în serviciu), aflată pe rol la Curtea de Apel Chișinău;
2. o altă cauză penală, pornită în baza aceluiași articol, aflată în etapa de cercetare judecătorească la Judecătoria Chișinău, care vizează o acțiune civilă pentru recuperarea prejudiciului cauzat statului.

Prin aceste acțiuni, Curtea de Conturi își reafirmă poziția nu doar de **observator**, ci și de **actor activ în protejarea interesului public**, punând la dispoziția organelor de drept fapte, probe și analize care pot contribui la sancționarea celor responsabili și la **recuperarea prejudiciilor**.

Auditul public extern ca instrument de control parlamentar

În conformitate cu prevederile Legii nr. 260/2017 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi a Republicii Moldova, instituția elaborează și prezintă anual Parlamentului o serie de rapoarte esențiale pentru procesul de supraveghere și responsabilizare publică. Astfel, până la data de 1 mai este transmis **Raportul anual de activitate al Curții de Conturi**. Ulterior, până la 1 iunie, sunt prezentate **rapoartele de audit asupra documentelor anuale ale Guvernului privind executarea bugetului de stat, a bugetului asigurărilor sociale de stat și a fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală**, alături de **rapoartele de audit financiar obligatoriu realizate la ministere** pentru exercițiul bugetar încheiat. De asemenea, până la 15 septembrie, Curtea prezintă Parlamentului **Raportul privind administrarea și utilizarea resurselor financiare publice și a patrimoniului public**.

La data de 28 noiembrie 2024, Președinta Curții de Conturi a prezentat în plenul Parlamentului **Rapoartele anuale asupra administrării și întrebuințării resurselor financiare publice și a patrimoniului public** pentru anii 2022–2023, precum și **Rapoartele de activitate** pentru aceeași perioadă.

În cadrul dezbaterilor, Parlamentul a emis o serie de recomandări adresate mai multor instituții publice, vizând **implementarea integrală a recomandărilor Curții de Conturi**, **îmbunătățirea disciplinei financiare**, **evaluarea și înregistrarea drepturilor patrimoniale** asupra bunurilor imobile aflate în proprietate publică etc.

La rândul său, Curtea de Conturi și-a propus să sporească **impactul activității de audit** prin consolidarea capacităților instituționale, să asigure în continuare

misiuni de audit de înaltă calitate, să contribuie la perfecționarea competențelor profesionale ale auditorilor în realizarea misiunilor de audit al performanței, să monitorizeze implementarea de către entitățile auditate a recomandărilor formulate în cadrul rapoartelor de audit etc.

O practică pozitivă, menținută pentru al treilea an consecutiv, este **audierea în cadrul ședințelor plenare ale Parlamentului a rapoartelor de audit** privind execuția bugetului de stat, bugetului asigurărilor sociale de stat și fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală, concomitent cu examinarea rapoartelor Guvernului privind executarea acestor bugete.

Raportul auditului financiar asupra Raportului Guvernului privind executarea bugetului de stat (BS) pe anul 2023, Raportul auditului financiar asupra Raportului Guvernului privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat (BASS) în anul 2023 și Raportul auditului financiar asupra Raportului Guvernului privind executarea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală (FAOAM) în anul 2023 au fost prezentate de Curtea de Conturi în plenul Legislativului la data de 13 iunie 2024.

În urma acestor audieri, Parlamentul a emis o hotărâre care reflectă **situația financiară actuală** la acea dată și conține **recomandări concrete pentru Guvern**, încheind astfel exercițiul bugetar.

Conlucrarea cu Comisia de control al finanțelor publice

Legislativul se bazează pe constatările și expertiza **Instituției Supreme de Audit (ISA)** pentru a exercita controlul parlamentar, a identifica oportunități de îmbunătățire și a promova bunele practici în administrarea resurselor publice.

Un rol esențial în procesul de supraveghere parlamentară îl are **Comisia de control al finanțelor publice (CCFP)**, care analizează rezultatele auditului public extern. Curtea de Conturi a Republicii Moldova transmite Comisiei rapoartele de audit aprobate, acestea fiind ulterior examinate în ședințe publice, cu participarea reprezentanților entităților auditate. În anul 2024, Curtea de Conturi a prezentat în cadrul ședințelor publice ale CCFP constatările de audit din cadrul a **23 de rapoarte**.

În acest context, o apreciere distinctă merită buna conlucrare stabilită cu Comisia, exprimată prin **dialogul activ și susținut** care contribuie nu doar la o mai bună înțelegere a constatărilor și recomandărilor formulate de auditori, ci și la **facilitarea unui proces de examinare transparent și profesionist** în cadrul ședințelor publice.

În urma acestor audieri, CCFP a emis rapoarte privind **condițiile și termenele de raportare** a acțiunilor întreprinse pentru implementarea recomandărilor de audit. În scopul facilitării procesului de monitorizare, Curtea de Conturi furnizează Comisiei informații despre **nivelul de implementare a recomandărilor** și măsurile luate de entitățile vizate pentru corectarea deficiențelor constatate în cadrul auditului.

Astfel, această conlucrare instituțională dintre Curtea de Conturi și Comisia de control al finanțelor publice reprezintă un **pilon important în susținerea guvernării transparente și responsabile**, oferind un exemplu de **practică democratică funcțională**, în interesul cetățeanului.

Conlucrarea cu alte comisii parlamentare

Rolul **Comisiei parlamentare de profil**, dar și al altor **comisii specializate** este esențial, ținând cont de pârghiile de responsabilizare a managementului entităților supuse auditului. **Extinderea conlucrării cu comisiile parlamentare**, în contextul auditurilor tematice din aria de supraveghere parlamentară, reprezintă una dintre prioritățile **Strategiei de dezvoltare a Curții de Conturi a Republicii Moldova pentru perioada 2021–2025**.

În anul 2024 unele rapoarte de audit ale Curții de Conturi au fost examinate și în cadrul:

- **Comisiei economie, buget și finanțe** – *Raportul auditului financiar asupra Raportului Guvernului privind executarea bugetului de stat pe anul 2023*;
- **Comisiei protecție socială, sănătate și familie** – *Raportul auditului financiar asupra Raportului Guvernului privind executarea bugetului asigurărilor sociale de stat în anul 2023* și *Raportul auditului financiar asupra Raportului Guvernului privind executarea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală în anul 2023*.

EFICIENȚĂ

Calitatea activității de audit

Calitatea nu este o opțiune, ci un **principiu de bază** care guvernează întreaga activitate a Curții de Conturi a Republicii Moldova. Pentru a-și îndeplini mandatul în mod credibil și cu impact real, instituția aplică în activitatea sa **cele mai înalte**

standarde internaționale, aliniindu-se la cerințele și bunele practici recunoscute la nivel global.

Toate misiunile de audit desfășurate de Curtea de Conturi sunt realizate în conformitate cu **Standardele Internaționale ale Instituțiilor Supreme de Audit (ISSAI)**, fiind pus în aplicare, în acest sens, **Cadrul Declarațiilor Profesionale ale INTOSAI** – un reper esențial pentru auditul public extern modern.

În mod special, instituția a demonstrat o preocupare constantă pentru **asigurarea și consolidarea calității în activitatea de audit**. Această responsabilitate revine exclusiv Curții de Conturi, care, în anul 2024, a făcut un pas semnificativ prin **implementarea standardului ISSAI 140**, consacrat **sistemului de management al calității în auditul public**.

Transpunerea acestui standard a fost materializată în versiunea finală a **Ghidului privind sistemul de management al calității**, aprobat în cursul anului. Documentul stabilește **politicile și procedurile necesare** pentru a asigura că fiecare misiune de audit desfășurată de Curtea de Conturi:

1. este realizată în conformitate cu cerințele cadrului normativ aplicabil;
2. respectă standardele profesionale în vigoare;
3. oferă o asigurare rezonabilă cu privire la **obiectivitate**, **rigoare** și **relevanță**.

Ghidul și **sistemul de management al calității** includ **opt componente-cheie**, care acoperă întregul proces de audit – de la planificare până la revizuire și raportare. Aceste elemente vor fi prezentate în continuare în raport, pentru a evidenția **complexitatea** și **maturitatea arhitecturii de calitate** pe care Curtea de Conturi o pune în slujba **interesului public**.

Astfel, cele 8 elemente componente ale SMC[2] reflectă:

Tabelul nr. 4

Elementele sistemului de management al calității		
Procesul de evaluare a riscurilor instituției ***(Elementul 1)***	**Proces stabilit de instituție ca parte a SMC**	• procesul pe care CCRM trebuie să-l urmeze în implementarea abordării bazate pe riscuri a managementului calității; • stabilirea obiectivelor aferente calității, identificarea și evaluarea riscurilor de calitate pentru atingerea obiectivelor aferente calității, elaborarea și punerea în aplicare a răspunsurilor[3] pentru abordarea riscurilor de calitate evaluate
Guvernanță și leadership	**Stabilește mediul în care**	• include aspecte, precum cultura instituției, responsabilitatea conducerii și răspunderea acesteia, structura organizațională a

[2] Potrivit ISQM 1 și ISSAI 140 revizuit (proiect).
[3] Răspuns – politici și proceduri elaborate și puse în aplicare de CCRM, precum și acțiuni întreprinse în cadrul SMC pentru abordarea unuia sau mai multor riscuri de calitate.

(Elementul 2)	**funcționează SMC**	CCRM, atribuirea rolurilor și responsabilităților, planificarea și alocarea resurselor
Cerințe etice relevante ***(Elementul 3)***	**Aspecte fundamentale specifice pentru desfășurarea angajamentului** ***(misiuni de audit și alte activități operaționale)***	• presupune îndeplinirea cerințelor etice relevante de către Curtea de Conturi și personalul acesteia; • include, de asemenea, cerințele etice relevante în măsura în care acestea se aplică altor persoane din afara Curții de Conturi
Planificarea strategică și planificarea operațională ***(Elementul 4)***		• implică raționamentele profesionale ale CCRM cu privire la planificarea strategică și planificarea operațională
Efectuarea misiunilor de audit și a altor activități conexe ***(Elementul 5)***		• include acțiunile CCRM pentru promovarea și sprijinirea performanței consecvente a misiunilor de calitate, inclusiv prin îndrumare, supervizare (supraveghere) și revizuire, consultare și diferențe de opinie; include modul în care Curtea de Conturi sprijină echipele misiunilor în exercitarea raționamentului profesional și, atunci când se aplică natura și circumstanțele angajamentului, exercită scepticismul profesional
Resurse ***(Elementul 6)***	**Asigură funcționarea altor elemente**	• obținerea, dezvoltarea, utilizarea, întreținerea, alocarea resurselor în timp util, pentru a permite proiectarea, implementarea și funcționarea SMC; • include resursele tehnologice, intelectuale și umane
Informare și comunicare ***(Elementul 7)***		• obținerea, generarea sau utilizarea informațiilor privind SMC și comunicarea acestora în cadrul Curții de Conturi și părților externe în timp util, pentru a permite proiectarea, implementarea și funcționarea SMC
Procesul de evaluare și remediere ***(Elementul 8)***	**Proces stabilit de instituție ca parte a SMC**	• oferă CCRM informații relevante, fiabile și în timp util cu privire la proiectarea, punerea în aplicare și funcționarea SMC; • asigură luarea de măsuri adecvate pentru a răspunde la deficiențele constatate, astfel încât acestea să fie eliminate în timp util; • include în sine procedura de revizuire „la rece” a misiunilor de audit public extern

Evaluarea anuală a sistemului de management al calității în cadrul Curții de Conturi

Curtea de Conturi a Republicii Moldova a efectuat **prima autoevaluare anuală a sistemului de management al calității**, în baza criteriilor prevăzute în **Ghidul privind sistemul de management al calității**.

Evaluarea a fost realizată pentru perioada **octombrie 2023 – septembrie 2024**.

Chestionarul de autoevaluare a sistemului de management al calității prezintă situația detaliată pentru fiecare element component al sistemului. Astfel, rezultatele evaluării au fost sintetizate într-un **Raport**, în care sunt prezentate **cele**

mai semnificative constatări și concluzii ale grupului de evaluatori privind situația aferentă fiecărui element al SMC[4].

Controlul calității în cadrul activității de audit

Evaluarea independentă a calității misiunii de audit

Evaluarea independentă a calității misiunii de audit este o procedură de control al calității, care se realizează prin *revizuirea „la fierbinte”* sau prin *evaluarea metodologică*, instituită în scopul de a verifica dacă echipa misiunii[5]:

- ✓ efectuează misiunea în conformitate cu standardele profesionale și cu cerințele legale și de reglementare aplicabile (Standardele Internaționale de Audit, manualele, ghidurile de audit, alte acte interne aplicabile);
- ✓ își îndeplinește responsabilitățile în conformitate cu standardele profesionale și cu cerințele legale și de reglementare aplicabile;
- ✓ elaborează rapoarte de audit adecvate în circumstanțele date[6].

Revizuirea „la fierbinte” supune evaluării independente raționamentele semnificative realizate și concluziile formulate de echipa misiunii la etapele de planificare și de raportare ale misiunii de audit. Revizuirea „la fierbinte” evaluează raționamentele semnificative ale echipei misiunii transpuse în documentația de audit, revizuită de către partenerul misiunii.

Evaluarea metodologică reprezintă evaluarea independentă a *raționamentelor semnificative* și a *concluziilor formulate* de echipa misiunii la etapa de raportare, în special a celor care au stat la baza elaborării proiectelor de raport:

- pentru *auditul financiar*:

  (i) dacă opinia de audit a fost fundamentată și formulată corect;

  (ii) dacă structura și conținutul proiectului de raport corespund *Normelor metodologice privind structura, formatul și conținutul raportului de audit*;

- pentru *auditul conformității* și *auditul performanței*:

  (i) dacă structura și conținutul proiectului de raport respectă *Normele metodologice privind structura, formatul și conținutul raportului de audit*;

  (ii) dacă *concluzia generală de audit* emisă în proiectul de raport este adecvată.

[4] Acest raport a fost plasat pe pagina oficială a CCRM: https://www.ccrm.md/ro/raport-privind-evaluarea-interna-anuala-a-sistemului-de-management-87_93424.html

[5] Standardul internațional de management al calității (ISQM) 2 *Revizuirea calității misiunii.*

[6] Conform ISQM1, raportul de audit trebuie să fie elaborat conform ISSAI, iar structura acestuia să fie corespunzătoare tipului de audit.

În acest context, pe parcursul anului 2024 au fost desfășurate **10 activități de revizuire „la fierbinte”** (*AF – 5 și AC – 5*), care reprezintă activități realizate de către echipele de revizuire desemnate, prin care sunt supuse evaluării independente raționamentele semnificative și concluziile formulate de echipele de audit la etapele de planificare și de raportare.

Totodată, pentru misiunile de audit care nu au fost acoperite de această procedură, au fost desfășurate **35 de evaluări metodologice** ale calității rapoartelor de audit la etapa de raportare (*AC – 17; AF – 12; AP – 3; follow-up – 3*), vizând în special raționamentele care au stat la baza elaborării proiectelor de raport.

Revizuirea „la rece” a calității misiunii de audit (post-audit)

Pe parcursul anului 2024, în scopul alinierii procedurilor interne la *Ghidul privind sistemul de management al calității*, a fost aprobat *Îndrumarul privind procedura de revizuire „la rece” a calității misiunii de audit în cadrul Curții de Conturi,* care reglementează modul de planificare, desfășurare și raportare, precum și responsabilitățile părților implicate în acest proces.

Revizuirea „la rece” are rolul de a confirma că:

- politicile și procedurile de efectuare a misiunilor de audit au fost implementate la nivelul misiunii și funcționează corespunzător;
- nivelele de control din cadrul misiunii de audit și-au îndeplinit responsabilitățile privind calitatea misiunii, conform cerințelor sistemului de management al calității.

În anul 2024, pentru asigurarea consecventă a calității activităților de audit public extern și potrivit *Programului revizuirilor calității misiunilor de audit „la rece”*, au fost efectuate **două activități de revizuire „la rece”** a misiunilor de audit al conformității.

Monitorizarea și evaluarea implementării recomandărilor formulate în cadrul misiunii de revizuire anterioare – parte integrantă a procedurii de revizuire „la rece”, desfășurată în anul 2024 asupra misiunilor de audit asupra rapoartelor financiare consolidate ale două ministere, a indicat o **rată de implementare a recomandărilor de aproximativ 78,9%**. Acest rezultat reconfirmă adeziunea **Curții de Conturi la standardele profesionale și la cerințele de calitate stabilite**.

Rezultatele revizuirilor „la rece” au fost generalizate și raportate conducerii Curții de Conturi, fiind prezentate atât bunele practici identificate, cât și deficiențele

constatate în procesul de desfășurare a auditului. Totodată, au fost formulate **propuneri de consolidare a sistemului de management al calității**, inclusiv prin:

- organizarea și desfășurarea de ateliere de lucru (sesiuni de instruire) axate pe *domeniile sensibile* identificate în urma revizuirilor;
- includerea acestora în *Planul de dezvoltare personală al angajaților* Curții de Conturi pentru anul 2025.

Se menționează, totodată, că principala cauză a deficiențelor constatate în cadrul revizuirilor „la rece" a fost **insuficiența resurselor de audit** – atât umane, cât și de timp. În acest context, în pofida constrângerilor existente, echipele de audit au depus **eforturi maxime pentru a asigura realizarea misiunilor de audit și raportarea acestora în termen**, conform *Programului activității de audit al Curții de Conturi pentru anul 2024*.

Dezvoltarea strategică

În anul 2024 Curtea de Conturi a continuat să avanseze în procesul de **consolidare strategică**, axat pe **modernizare**, **calitate** și **extinderea impactului instituțional**. Aceste direcții au fost urmărite în cadrul implementării *Strategiei de dezvoltare 2021–2025*, aprobată prin *Hotărârea Curții de Conturi nr. 61 din 10 decembrie 2020*. După o primă etapă axată pe construcția fundamentelor, anul 2024 a marcat o perioadă de **consolidare** și **dezvoltare** a transformărilor inițiate.

Pentru anul 2024, instituția și-a propus realizarea a **52 de acțiuni cu impact strategic**, printre care:

- finalizarea abordării instituționale privind sistemul de management al calității;
- automatizarea auditului financiar;
- continuarea alinierii la standardele *INTOSAI*.

Una dintre cele mai importante realizări a fost **aprobarea versiunii finale a Ghidului privind sistemul de management al calității**, document ce transpune cerințele *ISSAI 140* și introduce o noutate majoră: **obligativitatea stabilirii obiectivelor de calitate** și **evaluarea riguroasă a riscurilor aferente fiecărui element al sistemului**.

Păstrând continuitatea direcțiilor strategice, în 2024 Curtea de Conturi a aprobat *Strategia de audit 2025–2027* prin *Hotărârea nr. 62 din 17 decembrie 2024*, cu sprijinul și expertiza partenerilor europeni – **UE** și **SIGMA**. Noua Strategie

reflectă o orientare clară spre audituri bazate pe domenii de interes public, pe **evaluarea eficacității politicilor** și pe **optimizarea gestionării fondurilor publice**.

În anul 2024 Curtea de Conturi a desfășurat **12 misiuni de audit financiar** utilizând *modulul informațional de gestiune a misiunilor*, un instrument digital integrat în procesul tot mai amplu de automatizare. Testarea funcționalităților și analiza resurselor umane implicate au evidențiat necesitatea unor ajustări, inclusiv:

- instruiri suplimentare pentru echipele de audit;
- precizarea termenelor de desfășurare a misiunilor.

În luna octombrie, toate cele **14 misiuni de audit financiar obligatorii asupra rapoartelor financiare consolidate ale ministerelor** au fost lansate prin intermediul platformei, echipele beneficiind de **sesiuni specializate de pregătire**.

Privind spre 2025, obiectivul Curții este: **perfecționarea interfeței modulului**, **extinderea utilizării acestuia la toate misiunile de audit financiar** și **integrarea cu alte module ale Sistemului Informațional „Audit CCRM”**. Pentru susținerea acestei transformări digitale, instituția a organizat **sesiuni de informare pentru entitățile auditate**, menite să faciliteze utilizarea instrumentelor digitale în procesul de **monitorizare a recomandărilor** și să contribuie la **digitalizarea administrației publice**.

În paralel, au fost lansate **inițiative legislative** pentru consolidarea **independenței instituționale a Curții de Conturi**, prin înaintarea propunerilor de modificare a art. 4 din *Legea nr. 260/2017* și art. 67 din *Legea nr. 158/2008*, vizând **autonomia financiară și cea organizațională**. Proiectele au fost discutate în cadrul **screening-ului bilateral cu Comisia Europeană** din 14 octombrie 2024, în contextul negocierilor pentru *Capitolul 32 – Control financiar*. Un rezultat concret al acestor eforturi a fost **aplicarea unor derogări de la procedura standard de aprobare a statului de personal**, oferind Curții de Conturi o mai mare **flexibilitate în organizarea internă** și alinierea la **bunele practici internaționale**.

Deschiderea către societate a fost, de asemenea, un element-cheie al abordării instituționale. Pe parcursul anului 2024, Curtea de Conturi a menținut **un dialog activ cu societatea civilă**, prin participarea la conferințe, mese rotunde, ședințe de lucru și dialoguri tematice. **Colaborarea cu ONG-uri,** precum *Transparency International Moldova,* și comunicarea constantă cu **autoritățile publice locale (APL)** au contribuit la identificarea deficiențelor sistemice și la **sprijinirea implementării recomandărilor de audit**.

Din perspectivă strategică, Curtea de Conturi și-a reafirmat angajamentul față de principiile democratice, ca **transparență**, **responsabilitate** și **eficiență în utilizarea resurselor publice**. Activitățile planificate pentru implementarea *Strategiei de dezvoltare 2021–2025* vor continua în **strânsă cooperare cu Guvernul** și **Parlamentul Republicii Moldova**. Având în vedere progresul înregistrat, relevanța obiectivelor și parcursul european al țării, instituția **examinează oportunitatea extinderii perioadei de implementare a Strategiei până în anul 2027**, cu **ajustări strategice ale activităților instituționale.**

Astfel, **Instituția Supremă de Audit** își continuă evoluția ca **entitate publică inovatoare**, cu **viziune clară pe termen lung**, **infrastructură digitală în expansiune** și un **angajament ferm față de valorile bunei guvernări**.

TRANSPARENȚĂ

Evaluări externe

În ultimii ani, Curtea de Conturi a fost subiectul mai multor **evaluări naționale și internaționale**, inițiate atât la solicitarea CCRM, cât și din inițiativa diverselor părți interesate, din țară și din afara ei.

Instituția a demonstrat **deschidere și spirit de colaborare** pe parcursul acestor exerciții de evaluare, recunoscând valoarea adăugată pe care acestea o aduc în procesul de **consolidare și îmbunătățire continuă** a activității sale. Evaluările reprezintă un **instrument esențial** pentru realizarea obiectivelor strategice ale Curții și pentru definirea direcțiilor prioritare de acțiune.

Recomandările și concluziile formulate de evaluatori permit alinierea viziunii strategice a CCRM la așteptările și perspectivele părților interesate, contribuind astfel la **validarea și, după caz, la ajustarea abordărilor instituționale**.

- **Raportul de monitorizare independentă nr. 1 „Evaluarea progresului Republicii Moldova în implementarea recomandărilor Comisiei Europene în contextul procesului de aderare la UE”**

La data de 23 iulie 2024, Centrul Analitic Independent „Expert-Grup”, în parteneriat cu Institutul pentru Politici și Reforme Europene (IPRE), Institutum Virtutes Civilis (IVC) și Fundația Friedrich Ebert, a prezentat Raportul de monitorizare independentă nr. 1. Documentul evaluează progresul Republicii

Moldova în implementarea recomandărilor formulate de Comisia Europeană în procesul de aderare la Uniunea Europeană.

În cadrul evenimentului au fost prezentate principalele constatări și recomandări, inclusiv analiza gradului în care recomandările din Clusterul 1 „Fundamentals" au fost luate în considerare de către autoritățile Republicii Moldova.

La capitolul „Control financiar", au fost formulate trei recomandări care au obținut un scor mediu de 3,7 din 5 puncte posibile. Prima recomandare – „Implementarea Strategiei de dezvoltare a Curții de Conturi", a obținut 4 puncte din 5, reflectând principalele evoluții și progrese realizate de CCRM.

În contextul implementării Strategiei de dezvoltare și recomandărilor *SIGMA*, în anul 2023:

- a fost aprobată o nouă structură organizatorică;
- a fost elaborat un proiect de lege privind modificarea art. 133 din Constituția Republicii Moldova, care prevede toate tipurile de independență ale CCRM: **organizațională, funcțională, operațională și financiară**, precum și statutul instituției și o durată rezonabilă a mandatului Președintelui.

Totodată, raportul a evidențiat constrângeri importante, printre care:

- insuficiența personalului cu atribuții de audit, din cauza migrației către alte instituții publice cu pachete salariale mai atractive;
- rata scăzută de implementare a recomandărilor de audit de către entitățile auditate.

Ca prioritate, experții au menționat în Raport că Guvernul urmează să asigure că salariile funcționarilor publici din cadrul CCRM vor fi calculate în baza valorii de referință similare instituțiilor din același grup ocupațional sau profesional, stabilind în proiectul legii anuale a bugetului de stat valoarea de referință corespunzătoare.

Sondajul Bugetului Deschis 2023 (Open Budget Survey)

La 3 iunie 2024 au fost prezentate rezultatele *Sondajului Bugetului Deschis 2023 (Open Budget Survey)* – un instrument care sprijină societatea civilă în evaluarea și dialogul cu statul privind utilizarea și raportarea fondurilor publice. Sondajul analizează trei dimensiuni: **transparența bugetului**, **participarea publicului** și **supravegherea bugetului**.

Aflată la a 9-a ediție, evaluarea a inclus **125 de țări**, Republica Moldova participând oficial din anul 2017.

- **Scorul de transparență bugetară** al Republicii Moldova a crescut de la **65 de puncte în 2021** la **81 de puncte în 2023**, dintr-un total de 100.
- **Nivelul de supraveghere** efectuat de **Parlament și Curtea de Conturi** a fost evaluat la **61 de puncte din 100**.
- **Supravegherea auditului**, ca subcomponentă, a înregistrat **78 de puncte din 100**, fiind considerat un rezultat concludent.

Aceste rezultate indică o **îmbunătățire notabilă** în ceea ce privește **dezvăluirea informațiilor privind documentele bugetare** și plasează Republica Moldova pe **locul 5 din cele 125 de țări evaluate**, obținând unul dintre **cele mai bune scoruri la nivel global**.

Conlucrarea cu părțile interesate

În conformitate cu obiectivele și direcțiile strategice, Curtea de Conturi planifică și implementează anual acțiuni de promovare a cooperării cu părțile interesate, regăsite în evenimentele realizate și în abordarea per ansamblu a aspectului de asigurare a transparenței.

Ateliere pentru autoritățile publice și societatea civilă privind independența ISA

SIGMA, inițiativa comună a **Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE)** și a **Uniunii Europene**, împreună cu **Curtea de Conturi**, au organizat la data de **25 ianuarie** 2024 două ateliere de lucru cu tematica: *„Independența organizațională și financiară a Curții de Conturi”*.

Primul atelier a reunit reprezentanți ai Delegației Uniunii Europene în Republica Moldova, experți ai UE și SIGMA, precum și reprezentanți ai Parlamentului, Președinției, Cancelariei de Stat, Ministerului Afacerilor Externe, Ministerului Finanțelor, Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării și Curții de Conturi.

Cel de-al doilea atelier, destinat **societății civile**, a reunit reprezentanți ai mai multor organizații neguvernamentale, printre care: *Transparency International – Moldova*, *Asociația Promo-LEX*, *Institutul pentru Politici și Reforme Europene (IPRE)*, *IDIS Viitorul*, *Asociația Investitorilor Străini*, *Asociația Auditorilor Interni* și *AGER*.

Un accent special în cadrul atelierelor a fost pus pe **asigurarea independenței Instituției Supreme de Audit**, în contextul **cerințelor formulate de Uniunea Europeană în procesul de aderare**, prevăzute în *Capitolul 32 „Control financiar”*,

Subcapitolul II „Audit extern” al **Rapoartelor de țară 2023 și 2024** ale **Comisiei Europene**.

În cadrul evenimentului, experții SIGMA au prezentat exemple de **Instituții Supreme de Audit din statele membre ale UE** care respectă **Standardele Internaționale de profil ale INTOSAI**, oferind modele de bune practici și lecții învățate.

Scopul principal al atelierelor a fost:

- **inițierea discuțiilor** privind angajamentele Republicii Moldova în cadrul implementării *Planului național de acțiuni pentru aderarea la Uniunea Europeană 2024–2027 (PNA)* în domeniul **auditului public extern**;
- **obținerea asigurării și susținerii instituțiilor statului** responsabile de implementarea acțiunilor relevante din PNA;
- **reflecția asupra rolului activ al societății civile** în procesul de reformare a sectorului auditului public extern și de consolidare a independenței instituționale.

Ministerul Finanțelor

În anul 2024 Curtea de Conturi a participat la mai multe întruniri organizate de **Ministerul Finanțelor**, în contextul eforturilor de **îmbunătățire a sistemului de management al finanțelor publice**.

O ședință de discuții privind **independența Curții de Conturi** a fost organizată la data de **17 octombrie**. La discuții au participat conducerea CCRM și a Ministerului Finanțelor, experți **SIGMA** și **UE**.

Discuțiile s-au axat pe proiectul de lege elaborat de Curtea de Conturi pentru modificarea **art. 4 din Legea nr. 260/2017** privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi a Republicii Moldova. Proiectul prevede reglementarea **mecanismului de elaborare și aprobare a bugetului CCRM**, în scopul **asigurării independenței financiare** a instituției.

Părțile au reiterat importanța **cooperării dintre CCRM și Ministerul Finanțelor** pentru promovarea modificărilor necesare, în contextul îndeplinirii **recomandărilor formulate în rapoartele Comisiei Europene și ale inițiativei SIGMA** privind consolidarea independenței financiare a CCRM.

Dimensionarea subdiviziunilor de audit intern în cadrul ministerelor și autorităților administrative din subordinea acestora, din perspectiva realizării **recomandărilor Comisiei Europene privind consolidarea funcției de audit**

intern, a fost subiectul unui **atelier de informare organizat în comun cu Ministerul Finanțelor** la data de **21 martie**.

Raportul SIGMA de monitorizare a administrației publice, prezentat în 2023, recomandă Ministerului Finanțelor:

- să sporească capacitatea țării de a efectua **verificări externe ale calității auditului intern**;
- să abordeze în mod sistemic **aspectele legate de capacitatea unităților de audit intern**.

În acest sens, Ministerul Finanțelor promovează **criterii de dimensionare a subdiviziunilor de audit intern** din cadrul ministerelor și al autorităților administrative subordonate, inclusiv prin:

- **restructurarea serviciilor de audit intern** din aparatul central al ministerelor;
- **consolidarea acestora la nivel ierarhic superior**, în vederea asigurării eficienței și profesionalismului funcției.

Menționăm că, în cadrul **auditurilor financiare obligatorii**, Curtea de Conturi a **recomandat constant consolidarea funcției de audit intern**, ca element esențial al controlului managerial eficient și al bunei guvernări financiare.

Agenția Proprietății Publice

Reprezentanții Curții de Conturi și ai Agenției Proprietății Publice s-au întrunit într-o ședință de lucru, organizată la data de 4 martie 2024 în incinta CCRM. Ședința a avut drept scop elucidarea unor aspecte privind salarizarea în cadrul entităților cu capital de stat, în contextul recomandărilor formulate de APP în acest sens. CCRM a inițiat discuțiile pentru clarificarea unor aspecte tratate diferit, dar și abordarea clară și univocă a prevederilor din Hotărârea Guvernului nr. 743/2002 cu privire la salarizarea angajaților din unitățile cu autonomie financiară.

Agenția pentru Securitate Cibernetică

În luna octombrie Curtea de Conturi și Agenția pentru Securitate Cibernetică au încheiat un acord de colaborare privind consolidarea securității cibernetice și îmbunătățirea schimbului de informații între cele două instituții, într-un cadru legal bine stabilit.

Acest parteneriat reflectă angajamentul ambelor instituții de a-și proteja infrastructura digitală și de a colabora pentru un mediu cibernetic mai sigur. Curtea de Conturi, ca Instituție Supremă de Audit, își va concentra eforturile pe asigurarea

unui control eficient al resurselor publice, beneficiind de sprijinul ASC în prevenirea și combaterea atacurilor cibernetice.

Grupul de lucru comun cu entitățile din domeniul energetic

La data de 5 iunie 2024, Curtea de Conturi a convocat membrii Grupului de lucru cu entitățile din domeniul energetic, pentru a clarifica pozițiile oficiale asupra unor subiecte sensibile atestate în cadrul misiunilor de audit.

La ședința de lucru au participat reprezentanți ai Ministerului Finanțelor, Ministerului Energiei, Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică, Agenției Proprietății Publice, ÎS „Moldelectrica", SA „Energocom", SA „Termoelectrica", SA „CET-Nord", SA „RED-Nord", SA „FEE-Nord", SRL „Vestmoldtransgaz", SA „Moldovagaz", ÎCS „Premier Energy".

Scopul întrunirii a constat în soluționarea problematicii privind determinarea, contabilizarea și raportarea corectă a devierilor tarifare de către entitățile de reglementare, precum și impactul acestora asupra rezultatelor financiare ale entităților.

Grupul de lucru comun pentru identificarea și implementarea soluțiilor în vederea implementării recomandării 2.3.2. din Hotărârea Curții de Conturi nr.24 din 8 mai 2024 „Cu privire la Raportul Guvernului privind executarea bugetului de stat pe anul 2023"

La data de 15 octombrie 2024, Agenția Relații Funciare și Cadastru a convocat ședința Grupului de lucru instituit în vederea examinării și identificării soluțiilor privind evaluarea cadastrală a valorii proprietății publice. În cadrul reuniunii, a fost abordată necesitatea excluderii limitării actuale privind reevaluarea bunurilor imobile exclusiv în scopuri fiscale de către Instituția Publică „Cadastrul Bunurilor Imobile", în vederea raportării valorii juste a acestora și prevenirii generării de cheltuieli suplimentare din bugetul de stat.

La lucrările ședinței au participat reprezentanți ai Ministerului Finanțelor, Serviciului Fiscal de Stat, Agenției Proprietății Publice, Cancelariei de Stat, Instituției Publice „Cadastrul Bunurilor Imobile", Universității Tehnice a Moldovei, precum și ai Asociației Obștești „Societatea Evaluatorilor Profesioniști din Republica Moldova".

Grupul de lucru a fost constituit cu scopul de a contribui la:

- identificarea listei bunurilor imobile, proprietate publică, înregistrate, care necesită evaluare prin intermediul IP „Cadastrul Bunurilor Imobile";

- clasificarea bunurilor imobile, proprietate publică, înregistrate, în categorii de bunuri tipice și atipice (cu caracter unic sau cu destinație specializată);
- stabilirea tipurilor și subtipurilor de bunuri imobile publice înregistrate, care pot fi evaluate prin metode de evaluare masivă sau individuală;
- elaborarea proiectelor de modificare a reglementărilor legislative în vigoare, inclusiv definirea procedurilor și etapelor de evaluare a bunurilor imobile din proprietatea publică.

Societatea civilă

Implicarea activă a sectorului asociativ în soluționarea problemelor cu care se confruntă statul și societatea asigură realizarea principiilor unei democrații participative. Curtea de Conturi promovează o relație constantă, proactivă și continuă cu un șir de organizații nonguvernamentale, societatea civilă fiind unul dintre partenerii importanți ai instituției supreme de audit în contextul promovării rezultatelor activității de audit.

Reprezentanții CCRM au participat, în anul 2024, la un șir de evenimente publice organizate de societatea civilă, cu abordarea unor tematici importante, printre care:

- Masa rotundă „Achiziții publice: provocări și riscuri", organizată de Asociația pentru Guvernare Eficientă și Responsabilă (AGER). În cadrul evenimentului principalele subiecte discutate s-au referit la soluțiile pentru utilizarea acordurilor-cadru într-un mod eficient și provocările în procesul monitorizării achizițiilor publice de valoare mică. Menționăm că Curtea de Conturi de-a lungul anilor și-a orientat eforturile asupra auditării achizițiilor publice în cadrul ministerelor și altor instituții publice din țară;
- Platforma Națională pentru Achiziții Publice creată, la inițiativa Institutului pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale (IDIS) „Viitorul", în colaborare cu Parteneriatul pentru Transparență în cadrul proiectului „Consolidarea integrității în achizițiile publice";
- Masa rotundă privind prezentarea Raportului de monitorizare independentă „Evaluarea progresului Republicii Moldova în implementarea recomandărilor Comisiei Europene în contextul procesului de aderare la Uniunea Europeană", organizată de CAI „Expert-Grup";
- Evenimentul de prezentare a raportului privind „Finanțarea partidelor politice în Republica Moldova. Retrospectiva anului 2023", organizat de Asociația „Promo-LEX" etc.

Mediul academic

Curtea de Conturi și Universitatea de Stat din Moldova (USM) au semnat la 27 decembrie 2024 un Acord de colaborare privind consolidarea relațiilor dintre cele două instituții și promovarea excelenței academice și profesionale în domeniul cercetării și formării specialiștilor. Acordul stabilește un cadru strategic de cooperare, menit să susțină realizarea în parteneriat a proiectelor de cercetare aplicativă și teoretică, dar și să promoveze formarea profesională în domeniile de interes comun.

La 29 noiembrie, în colaborare cu USM, a fost organizată masa rotundă „Auditul extern al finanțelor publice: abordare modernă, impact și relevanța pentru educația juridică". Obiectivele principale ale evenimentului au constituit: promovarea unei înțelegeri aprofundate a rolului constituțional și legal al Curții de Conturi în administrarea finanțelor publice; facilitarea dialogului dintre teorie și practică, prin schimburi de experiență între cadrele universitare, experții în auditul public și viitorii profesioniști în domeniu; analiza impactului activității de audit public extern asupra responsabilizării instituțiilor statului și prevenirii fraudelor; dezbaterea importanței autonomiei instituționale a CCRM în procesul de integrare europeană a Republicii Moldova.

La data de 4 noiembrie 2024 în incinta Facultății de Drept a USM a fost organizată lecția publică cu genericul „Auditul public extern ca formă de control asupra modului de administrare a resurselor financiare publice". Evenimentul a fost organizat de Cercul științific studențesc „ResPublica" din cadrul Departamentului Drept Public al Facultății de Drept, în colaborare cu CCRM, cu prilejul a 30 de ani de la înființarea Curții de Conturi, având ca scop intensificarea cooperării cu mediul academic.

Studenții Facultății de Drept a USM, membri ai Cercului Științific Studențesc, au efectuat o vizită de studiu la Curtea de Conturi la data de 23 aprilie 2024. Studenții au fost familiarizați cu specificul activității de audit public extern, formele de control financiar, inclusiv tipurile de audit desfășurate de Curtea de Conturi.

Mediatizarea activității

Cadrul Declarațiilor Profesionale ale INTOSAI (INTOSAI-P 12, INTOSAI-P 20) prevede că Instituțiile Supreme de Audit trebuie să comunice eficient cu părțile interesate pentru a-și spori impactul, pentru a asigura o înțelegere clară a rezultatelor auditului și pentru a-și demonstra relevanța continuă.

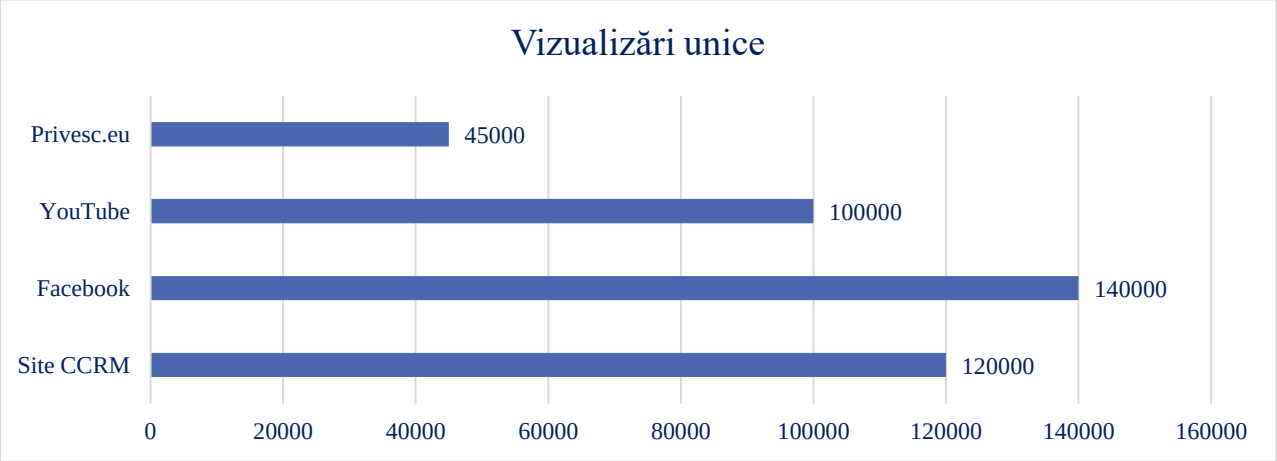
Menținerea unei relații funcționale și transparente cu părțile interesate este esențială pentru ca Curtea de Conturi să-și evidențieze valoarea adăugată și beneficiile aduse societății. Astfel, CCRM implementează Strategia de comunicare

pentru perioada 2022–2025, care are drept scop creșterea impactului instituției prin consolidarea relațiilor cu părțile interesate și promovarea reformelor în domeniul gestionării finanțelor și patrimoniului public, rezultate din activitatea de audit.

În vederea asigurării accesului liber la informații și mediatizării eficiente a activității CCRM, ședințele publice de examinare a rapoartelor de audit sunt transmise în direct pe site-ul oficial al instituției (www.ccrm.md) și pe rețelele sociale (Facebook, YouTube). Arhiva acestor ședințe poate fi accesată pe canalul oficial de YouTube al Curții.

Potrivit estimărilor, în anul 2024 ședințele Curții de Conturi au înregistrat peste 400 mii de vizualizări unice pe diverse platforme online. Totodată, instituția a colaborat activ cu platformele informaționale și mass-media electronice, precum www.privesc.eu, pentru difuzarea în direct a ședințelor și promovarea rapoartelor de audit printr-un spectru larg de surse media.

Diagrama nr. 7

În conformitate cu Planul de comunicare pentru anul 2024, CCRM a desfășurat mai multe campanii de informare, punând un accent deosebit pe auditurile care vizează domenii sensibile pentru cetățeni. Ca rezultat, în presa națională au fost publicate peste 550 de materiale și investigații jurnalistice bazate pe rapoartele și activitatea CCRM.

Pentru a facilita înțelegerea rapoartelor de către publicul larg, în 2024 a fost testată o procedură de revizuire editorială, menită să îmbunătățească claritatea, lizibilitatea și accesibilitatea documentelor de audit.

În spiritul transparenței, Curtea de Conturi publică pe pagina sa oficială toate rapoartele de audit, inclusiv rapoartele anuale privind gestionarea resurselor financiare publice și a patrimoniului public, rapoartele de activitate ale instituției, precum și rapoartele auditului extern asupra situațiilor financiare ale CCRM.

De asemenea, ediția a VI-a a culegerii de investigații jurnalistice „Cartea Neagră a risipei banilor publici din Republica Moldova” a fost prezentată și discutată în cadrul unui panel organizat pe 2 decembrie, la Forumul Mass-Media 2024. Evenimentul a reunit reprezentanți ai autorităților publice și jurnaliști de investigație pentru a analiza riscurile și soluțiile în combaterea risipei banilor publici. În cadrul dezbaterilor, CCRM a evidențiat principalele deficiențe constatate în auditul proiectelor finanțate din surse externe și a subliniat necesitatea implementării recomandărilor de audit. Investigațiile incluse în această ediție au fost inspirate inclusiv din constatările incluse în rapoartele Curții de Conturi.

COLABORAREA INTERNAȚIONALĂ

Agenda europeană

Obținerea statutului de țară candidată la aderarea la Uniunea Europeană, în iunie 2022, a reprezentat un eveniment definitoriu pentru Republica Moldova, marcând începutul unui proces complex de transformare instituțională și aliniere la standardele europene. În calitate de Instituție Supremă de Audit, Curtea de Conturi joacă un rol activ și esențial în acest proces, prin contribuții directe la consolidarea bunei guvernanțe, responsabilității financiare și transparenței în gestionarea fondurilor publice.

Reprezentanții Curții de Conturi sunt membri a trei grupuri de lucru din Clusterul 1 „Valori fundamentale”: Grupul de lucru responsabil de reforma administrației publice (criteriul politic), Grupul de lucru 32 „Control financiar” și Grupul de lucru 18 „Statistici”, care sunt organizate conform capitolelor de negociere. De asemenea, reprezentanții Curții participă la activitatea Grupurilor de lucru pe capitolele de negociere 33 „Prevederi financiare și bugetare” și 22 „Politica regională și coordonarea instrumentelor structurale”.

În anul 2024, activitatea CCRM s-a concentrat în mod prioritar pe sprijinirea procesului de aderare, în conformitate cu Mecanismul național de coordonare instituit prin Hotărârea Guvernului nr. 180/2024. Reprezentanții Curții au participat activ în cadrul mai multor grupuri de lucru tematice, în special în cadrul Clusterului 1 „Valori fundamentale”, contribuind la avansarea reformelor în domeniile control financiar, administrație publică, financiar-bugetar etc.

Participarea în procesul de screening bilateral

Un element central al activității CCRM în 2024 l-a constituit implicarea în procedura de screening bilateral cu Comisia Europeană. În cadrul reuniunii desfășurate la Bruxelles, la data de 14 octombrie, pe Capitolul 32 „Control financiar", delegația Curții a prezentat progresele înregistrate în domeniul auditului public extern, subliniind inițiativele menite să asigure alinierea la standardele și bunele practici europene.

Capitolul 32, care include componenta de audit extern, vizează consolidarea sistemelor naționale de guvernanță, cu accent pe responsabilitatea managerială, gestionarea eficientă a resurselor și protecția intereselor financiare ale UE. În acest sens, Curtea de Conturi și-a reafirmat angajamentul de a implementa reformele necesare, inclusiv prin îmbunătățirea cadrului normativ și dezvoltarea capacităților instituționale.

CCRM a participat activ și la ședința de screening bilateral pe tema reformei administrației publice, desfășurată pe 26 septembrie la Bruxelles. Această componentă este esențială pentru îndeplinirea criteriului politic al aderării. În acest context, Curtea contribuie la elaborarea și implementarea foii de parcurs pentru realizarea recomandărilor Comisiei Europene privind profesionalizarea administrației, reforma teritorială, reforma salarială și modernizarea managementului finanțelor publice.

Angajamentul continuu pentru o bună guvernanță

Curtea de Conturi își reconfirmă angajamentul de a contribui activ la procesul de integrare europeană, printr-o abordare strategică aliniată standardelor internaționale de audit și recomandărilor partenerilor externi. Activitatea instituției este orientată spre consolidarea unui cadru robust de control și responsabilitate publică, în sprijinul obiectivelor naționale de dezvoltare și aderare.

Parcursul european al Republicii Moldova reprezintă o oportunitate de modernizare profundă a instituțiilor publice. În acest proces, Curtea de Conturi își asumă responsabilitatea de a fi un partener activ, credibil și profesionist, contribuind la transformarea provocărilor actuale în progrese sustenabile pentru viitorul european al țării.

Parteneri de dezvoltare ai țării

Asistența oferită sub diferite forme de către partenerii externi de dezvoltare are un impact pozitiv pentru dezvoltarea Republicii Moldova și contribuie la promovarea și implementarea reformelor și a bunelor practici.

Cooperarea instituției cu partenerii de dezvoltare ai țării și cu donatorii internaționali are loc prin organizarea diferitor acțiuni și activități, cum ar fi: expertiza și consultanța pe aspectele relevante pentru partenerii externi, efectuarea auditurilor tematice, instruiri și schimburi de bune practici etc.

Conducerea și angajații Curții de Conturi implicați în efectuarea auditurilor financiare au participat, la data de 15 mai 2024, la un atelier de lucru privind bunele practici europene de implementare a standardelor internaționale de contabilitate în sectorul public (International Public Sector Accounting Standards).

Ferdinand Pot, Manager de țară al Inițiativei SIGMA, a informat despre concluziile și recomandările SIGMA în acest domeniu, expuse în documentul de opinie „SIGMA Paper 65". Acest document reprezintă o analiză a experienței și bunelor practici ale unui șir de țări din cadrul UE, precum și ale unor țări din vecinătatea UE.

Astfel, participanții au avut posibilitatea să discute costurile și beneficiile trecerii la contabilitatea bazată pe angajamente, în conformitate cu standardele IPSAS, precum și pașii care urmează a fi întreprinși pentru a maximiza beneficiile și a minimiza costurile.

Menționăm că discuțiile și schimburile de opinii au fost de o importanță deosebită pentru CCRM, deoarece una din prioritățile Strategiei de dezvoltare a managementului finanțelor publice a Republicii Moldova pentru anii 2023-2030 este elaborarea standardelor de contabilitate în sectorul public bazate pe standardele internaționale IPSAS.

Parteneri de dezvoltare ai Curții de Conturi

Direcțiile strategice ale CCRM în domeniul colaborării cu partenerii externi sunt axate pe analiza și preluarea bunelor practici internaționale de organizare a activității, pentru a spori impactul auditului public extern. În acest sens, activitatea a fost concentrată pe aplicarea cunoștințelor și abilităților obținute în cadrul suportului oferit de partenerii de dezvoltare, cu accent pe domeniile prioritare ale Curții de Conturi.

Uniunea Europeană

Președinta Curții de Conturi, dna Tatiana Șevciuc, și Ambasadorul UE în Republica Moldova, dl Jānis Mažeiks, au discutat realizările și prioritățile de viitor ale CCRM în cadrul unei întrevederi organizate la data de 24 iulie.

În cadrul discuțiilor purtate au fost abordate subiecte de interes comun, precum asigurarea calității activității CCRM, auditarea întreprinderilor de stat, nivelul de implementare a recomandărilor de către APL și APC, modul de gestiune a fondurilor externe în cadrul misiunilor de audit public extern, precum și contribuția Curții de Conturi la implementarea Agendei europene a țării prin activitatea realizată în cadrul Grupurilor de lucru pe capitole de negociere.

Ambasadorul UE a accentuat rolul important al Curții de Conturi în responsabilizarea entităților statului privind gestionarea eficientă a banilor publici și a asigurat suportul și susținerea în continuare din partea Delegației UE privind dezvoltarea și consolidarea capacităților instituționale ale CCRM.

În anul 2024 a continuat procesul de asistență tehnică oferită de doi experți prin intermediul finanțării în cadrul Misiunii Înalților Consilieri UE. Astfel, Curtea de Conturi a beneficiat de suportul:

- expertului în dezvoltarea capacităților privind auditurile financiare și de conformitate;
- expertului pentru acordarea consilierii Președintelui CCRM, inclusiv în planificarea strategică, multianuală și anuală.

Activitățile implementate au fost direcționate preponderent pe consolidarea capacităților de efectuare a auditului financiar. Expertul extern a acordat suport la revizuirea și îmbunătățirea metodologiei de audit și a controlului calității în misiunile de audit pilotate.

În contextul celui de-al doilea obiectiv al Proiectului, suportul extern a fost orientat spre îmbunătățirea mecanismelor de planificare strategică și operațională, de conlucrare cu Parlamentul.

Inițiativa SIGMA

În cadrul misiunii din luna iunie, dna Tatiana Șevciuc, Președinta Curții de Conturi, și dl Alastair Swarbrick, Consilier principal pentru politici, finanțe publice și audit din cadrul SIGMA, au abordat viitoarele direcții de suport din partea SIGMA, cu accent pe asigurarea impactului, îmbunătățirea implementării recomandărilor, comunicarea cu Parlamentul.

Menționăm că sub egida SIGMA a fost efectuată prima evaluare „peer review" a Curții de Conturi, recomandările experților fiind luate în considerare la elaborarea Strategiei de dezvoltare a instituției pentru perioada 2021-2025.

Totodată, colaborarea cu SIGMA a continuat să fie direcționată spre acordarea suportului instituției în procesul de promovare a îmbunătățirilor necesare pentru

asigurarea independenței Instituției Supreme de Audit, precum și susținerea altor procese importante pentru consolidarea instituțională a Curții de Conturi.

Banca Mondială

În perioada 12-16 august, reprezentantul Curții de Conturi a participat la cursul de formare al Băncii Mondiale privind metodologia de evaluare a performanței managementului datoriilor (DeMPA). La eveniment, de asemenea, au participat reprezentanți ai ISA și ai Ministerului Finanțelor din Armenia, Azerbaidjan, Georgia, Kârgâzstan, Uzbekistan, Nigeria, Uganda etc.

Sesiunea de instruire și-a propus să ofere o înțelegere a rațiunii, acoperirii și aplicării metodologiei DeMPA revizuite pentru practicienii în gestionarea datoriilor. Printr-un set cuprinzător de indicatori care cuprinde întreaga gamă de funcții de gestionare a datoriei publice, DeMPA identifică punctele forte și punctele slabe de bază. Astfel, metodologia contribuie la consolidarea capacităților și a instituțiilor, astfel încât țările să-și poată gestiona datoria publică în mod eficient și durabil. DeMPA ajută, de asemenea, guvernele care întreprind reforme de gestionare a datoriilor să monitorizeze progresul în adoptarea practicilor internaționale.

Curtea de Conturi Europeană

Un auditor al Curții de Conturi a participat, cu începere din luna octombrie, la un program de stagiu cu o durată de 5 luni organizat de Curtea de Conturi Europeană (CCE). Programul a avut ca obiectiv instruirea profesională, acumularea de experiență și aprofundarea cunoștințelor privind metodologia de audit utilizată de CCE. Menționăm că de programul de stagiu al Curții de Conturi Europene au beneficiat deja doi auditori ai CCRM, programul fiind accesibil după obținerea de către Republica Moldova a statutului de țară candidată pentru aderare la Uniunea Europeană.

Oficiul Național de Audit al Suediei

La finele anului 2022 s-au finalizat activitățile celei de-a V-a faze a Proiectului „Consolidarea capacităților și abilităților instituționale, organizaționale și profesionale ale Curții de Conturi a Republicii Moldova de a lucra și comunica în conformitate cu principiile și standardele INTOSAI”, implementat cu suportul Oficiului Național de Audit al Suediei (ONAS).

Activitățile desfășurate în anul 2024 au vizat evaluarea potențialelor domenii de asistență și elaborarea documentelor pentru lansarea celei de-a VI-a faze a Proiectului de cooperare. Pe parcursul anului au continuat activitățile în contextul asistenței

tehnice oferite de ONAS, pentru consolidarea auditului performanței, fiind organizate instruiri, coaching și ghidare în cadrul auditurilor-pilot.

Oficiul de Stat de Audit al Letoniei

În anul 2024 au continuat activitățile privind schimbul de experiență și bune practici cu referire la auditarea bugetului de stat. Cooperarea dintre cele două instituții a avut loc în cadrul Proiectului „Consolidarea capacităților ISA din Georgia, Moldova și Ucraina în aplicarea îmbunătățită a Standardelor internaționale de audit ale INTOSAI", implementat de Oficiul de Stat de Audit al Letoniei.

În acest scop, ISA a Letoniei a partajat experiența națională în ajustarea metodologiilor de contabilitate și de raportare ale sectorului public național la practicile internaționale. Pe parcursul anului 2024 au fost organizate misiuni de asistență ale experților letoni la Curtea de Conturi, în scopul efectuării schimbului de experiență în domeniul raportării și auditării bugetului de stat.

Curtea de Conturi a Regatului Țărilor de Jos

În anul 2024 Curtea de Conturi a Regatului Țărilor de Jos a continuat Proiectul de constituență, tematica anuală fiind „Îmbunătățirea impactului auditului prin implicarea părților interesate". CCRM a participat la atelierele de lucru de rând cu reprezentanții ISA din Armenia, Bosnia și Herțegovina, Georgia, Macedonia de Nord, România și Ucraina. Scopul proiectului a fost axat pe schimbul de experiență și bune practici între ISA participante, fiind orientat spre modalitățile de implicare a părților interesate la diferite etape ale auditului, pentru a atinge impactul scontat al activității unei ISA.

În cadrul unui atelier organizat în perioada 22-23 octombrie, în grup de angajați ai Curții de Conturi a efectuat autoevaluarea integrității instituționale. Exercițiul de autoevaluare a fost organizat cu suportul moderatorilor din cadrul Curții de Conturi a Țărilor de Jos, în baza metodologiei IntoSAINT, promovată în cadrul Organizației Internaționale a Instituțiilor Supreme de Audit INTOSAI.

IntoSAINT este un instrument de autoevaluare pe care Instituțiile Supreme de Audit (ISA) îl pot folosi pentru a-și analiza riscurile de integritate și pentru a evalua maturitatea sistemelor de management al integrității. Acesta permite elaborarea unei politici de integritate personalizate și, în același timp, permite creșterea gradului de conștientizare a integrității în rândul angajaților instituției.

ACTIVITATE ÎN NCADRUL ORGANIZAȚIILOR INTERNAȚIONALE DE PROFIL

Cooperarea multilaterală

Curtea de Conturi participă la activitățile și evenimentele desfășurate de organizațiile internaționale de profil, fiind membră a Organizației Internaționale a Instituțiilor Supreme de Audit (INTOSAI), Organizației Europene a Instituțiilor Supreme de Audit (EUROSAI), Asociației Instituțiilor Supreme de Audit care au în comun utilizarea limbii franceze (AISCCUF), Rețelei instituțiilor supreme de audit din țările candidate și potențial candidate la aderarea la UE, Comitetului de contact al instituțiilor supreme de audit din UE (cu statut de observator).

În anul 2024, activitățile prioritare au fost axate, în primul rând, pe oportunitățile oferite de statutul de țară candidată pentru aderarea la Uniunea Europeană. Curtea de Conturi a avut un rol activ în cadrul activității internaționale, fiind diseminată experiența în cadrul unui șir de evenimente și activități organizate pe platformele grupurilor de lucru ale organizațiilor internaționale de profil INTOSAI și EUROSAI.

Curtea de Conturi este membru activ al organizațiilor internaționale de profil:

INTOSAI:

- *Grupul de lucru privind obiectivele de dezvoltare durabilă și indicatorii-cheie de dezvoltare durabilă;*
- *Grupul de lucru privind datoria publică;*
- *Grupul de lucru privind combaterea corupției și spălării banilor;*
- *Grupul de lucru privind valoarea și beneficiile Instituției Supreme de Audit;*

EUROSAI:

- *Grupul de lucru privind auditul de mediu;*
- *Grupul de lucru privind auditul fondurilor alocate dezastrelor sau catastrofelor;*
- *Grupul de lucru privind auditul municipalității;*
- *Grupul de lucru privind TI.*

Congresul al XII-lea al EUROSAI

Cel de-al XII-lea Congres EUROSAI a fost organizat în regim virtual în perioada 27-28 mai, întrunind conducătorii și reprezentanții ISA din cadrul EUROSAI.

Evenimentul a fost organizat de ISA a Israelului, care a preluat președinția EUROSAI pentru următoarea perioadă. În cadrul Congresului au fost evaluate rezultatele activității organizației, au fost examinate și aprobate raportul financiar, raportul de audit, rapoartele de activitate ale grupurilor de lucru și grupurilor operative. Participanții la Congres au ales viitorul președinte al EUROSAI, care va găzdui cel de-al XIII-lea Congres – ISA a Slovaciei. În cadrul procedurii de vot, au fost aleși, de asemenea, doi membri noi ai Consiliului de guvernare al EUROSAI – ISA a Suediei și ISA a Italiei. Congresul a inclus un panel de discuții axat pe tematica centrală a evenimentului din acest an – inteligența artificială și auditul. Discuțiile au fost urmate de prezentarea și aprobarea Planului strategic al EUROSAI pentru perioada 2024-2030.

Rețeaua Instituțiilor Supreme de Audit din țările candidate și potențial candidate la aderarea la UE

Rețeaua este o platformă profesională, axată prioritar pe schimburi de bune practici, instruiri și partajarea cunoștințelor etc. Curtea de Conturi a devenit membră a Rețelei la finele anului 2022.

În anul 2024 au fost organizate ședințe de lucru ale ofițerilor de legătură ai Rețelei, precum și un șir de ateliere, ședințe și seminare privind implementarea Planului de acțiuni al Rețelei:

- ✓ Conferința „Auditarea conturilor finale ale bugetului de stat”;
- ✓ Atelierul „Practici de raportare pentru creșterea impactului”.

Comitetul de contact al instituțiilor supreme de audit din UE

După obținerea de către Republica Moldova a statutului de țară candidată pentru aderarea la UE, în anul 2022, în cadrul principalului for profesional al ISA din cadrul UE, Curtea de Conturi a obținut statutul de observator. Comitetul de contact (CC) este o platformă de nivel înalt, în cadrul căruia se reunesc anual președinții ISA din statele membre ale UE și președintele Curții de Conturi Europene.

În anul 2024 CCRM a participat la ședințele ofițerilor de legătură ai Comitetului de contact, care au avut drept scop organizarea activităților de conlucrare și monitorizarea implementării acțiunilor planificate în cadrul CC.

Cooperarea bilaterală

Curtea de Conturi a Republicii Moldova și Curtea de Conturi a României au semnat la data de 5 decembrie un memorandum de înțelegere, marcând începutul unei

colaborări în domeniul auditului public al tehnologiilor informaționale (TI). Memorandumul de Înțelegere prevede asistența CCR în revizuirea manualului de audit TI al CCRM în scopul ajustării la standardele internaționale de audit și al consolidării capacităților instituționale.

Documentul stipulează, de asemenea, colaborarea între cele două instituții pentru actualizarea metodologiilor de audit, schimbul de bune practici și organizarea activităților de formare profesională pentru auditorii implicați în auditul TI.

PRIORITĂȚI DE DEZVOLTARE

Pentru Curtea de Conturi a Republicii Moldova, anul 2024 a fost marcat de provocări semnificative, dar și de realizări importante. A fost un an în care instituția și-a exercitat cu responsabilitate mandatul constituțional, desfășurând misiuni de audit în sectoare-cheie ale administrației publice. Rapoartele elaborate au evidențiat atât progrese remarcabile, cât și probleme persistente în gestionarea resurselor financiare și a patrimoniului public.

Un aspect încurajator este faptul că o parte considerabilă din recomandările formulate de echipele de audit se află deja în curs de implementare. Acest lucru oferă instituțiilor auditate un cadru concret de acțiune, contribuind la promovarea unor schimbări reale și durabile în modul de administrare a fondurilor publice.

Privind spre anul 2025, Curtea de Conturi își definește prioritățile strategice bazându-se pe lecțiile învățate în anul precedent și pe obiectivele asumate pentru dezvoltarea instituțională pe termen mediu. Activitatea viitoare va fi ghidată de câteva direcții esențiale.

În anul 2025 Curtea de Conturi își propune să consolideze și să dezvolte dimensiunea analitică a auditului performanței, trecând de la o abordare axată predominant pe conformitatea juridică către o evaluare mai profundă a eficienței, eficacității și economicității utilizării fondurilor publice. Accentul se va deplasa de la întrebarea „ce s-a respectat?” către „ce s-a obținut?”, punând în prim-plan rezultatele și impactul politicilor publice.

Această tranziție va fi susținută inclusiv prin continuarea parteneriatului instituțional cu experții suedezi, care contribuie la dezvoltarea unor metodologii moderne de evaluare a performanței. Scopul nu este doar de a identifica disfuncționalitățile, ci și de a scoate în evidență bunele practici și de a formula recomandări strategice, orientate spre optimizarea politicilor publice și creșterea valorii adăugate pentru cetățeni.

1. Auditul digital: tehnologia, un partener de încredere

În anul 2025, procesul de modernizare tehnologică a activității Curții de Conturi va continua cu pași concreți, prin extinderea gradului de digitalizare a procesului de audit. Un element-cheie în această transformare îl reprezintă implementarea unui **sistem informatic integrat de management al auditurilor**, conceput pentru a eficientiza colectarea, procesarea și analiza datelor financiare.

Prin utilizarea metodelor moderne de procesare a bazelor de date deschise, auditorii vor putea identifica în mod automat tranzacțiile atipice, modelele comportamentale neobișnuite sau potențialele semnale de fraudă, într-un mod mult mai rapid și mai eficient decât prin metodele tradiționale. Totuși, este esențială colaborarea cu entitățile deținătoare de date primare, ceea ce ar facilita și optimiza procesul de analiză.

Această abordare bazată pe tehnologie va contribui nu doar la creșterea eficienței operaționale, ci și la **extinderea ariei de acoperire a auditurilor**, fără a impune o creștere proporțională a resurselor umane implicate.

2. Investiția în oameni – consolidarea capacității instituționale

Una dintre prioritățile-cheie ale Curții de Conturi în anul 2025 este consolidarea resurselor umane prin atragerea de noi profesioniști și dezvoltarea continuă a echipei existente. Ocuparea posturilor vacante de auditori va fi realizată prin concursuri transparente și meritocratice, cu un accent deosebit pe recrutarea tinerilor specialiști bine pregătiți, inclusiv a celor care au desfășurat stagii profesionale în colaborare cu instituția.

Totodată, Curtea va investi în mod constant în perfecționarea competențelor personalului, prin programe de formare dedicate și participarea la schimburi de experiență la nivel internațional. Aceste inițiative vor contribui la menținerea unui corp de auditori capabil să opereze cu cele mai moderne metode, instrumente și standarde profesionale, asigurând astfel un audit public de calitate, relevant și adaptat cerințelor actuale.

3. Dincolo de constatări – urmărirea eficientă a implementării recomandărilor

Pentru ca activitatea de audit să genereze schimbări durabile, este esențial ca recomandările formulate să fie nu doar relevante, ci și implementate în mod efectiv. În acest sens, în anul 2025 Curtea de Conturi își propune introducerea unui mecanism mai riguros de monitorizare a gradului de implementare a recomandărilor.

Această abordare reflectă o schimbare de paradigmă: procesul de audit nu se încheie odată cu publicarea raportului, ci doar în momentul în care problemele identificate sunt remediate. Rolul Curții depășește simpla constatare a neconformităților – misiunea sa este aceea de a contribui activ la consolidarea guvernanței publice și la eficientizarea administrației.

4. Un audit mai aproape de cetățeni – transparență și comunicare activă

Chiar dacă nivelul actual de transparență este înalt, Curtea de Conturi își propune, în anul 2025, să aducă auditul public și mai aproape de cetățeni. Una dintre inițiativele-cheie în acest sens vizează modernizarea site-ului instituțional, pentru a-l transforma într-o platformă interactivă, care să permită, printre altele, formularea de sugestii din partea publicului privind temele de audit, precum și accesul la informații sintetizate vizual – grafice și explicații intuitive despre concluziile rapoartelor.

De asemenea, Curtea va desfășura campanii de informare și conștientizare cu privire la importanța utilizării corecte a banilor publici, în parteneriat cu societatea civilă, mass-media și mediul academic. Prin aceste eforturi, se urmărește nu doar consolidarea încrederii cetățenilor, ci și creșterea gradului de implicare civică în promovarea unei guvernanțe responsabile.

Curtea de Conturi își reafirmă angajamentul de a-și exercita mandatul cu același nivel de profesionalism și integritate, adaptându-se continuu pentru a răspunde noilor provocări. Implementarea direcțiilor strategice enunțate va permite instituției să devină mai proactivă, mai modernă și mai orientată spre rezultate, contribuind astfel, în mod esențial, la parcursul de dezvoltare și integrare europeană al Republicii Moldova.

În realizarea acestui obiectiv ambițios, Curtea de Conturi contează pe menținerea sprijinului constant din partea Parlamentului, Guvernului și societății civile, precum și pe implicarea cetățenilor, cei cărora, în fond, le este destinată întreaga activitate a instituției, „pentru ca finanțele publice să servească interesul public”.